

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

EĞİTİM EKONOMİSİ İŐ KONSEYİ
HIGHER EDUCATION BUSINESS COUNCIL

III. ULUSLARARASI ÖĞRENCİ TEMİNİ ÇALIŞTAYI SONUÇ RAPORU

18 KASIM 2014

İSTANBUL

Saygıdeğer Dostlar,

DEİK bünyesinde faaliyet gösteren Eğitim Ekonomisi İş Konseyi, Türkiye'nin uluslararası bir yükseköğrenim merkezi olması amacı ile çalışmalar yürütmek üzere kurulmuştur.

Amacımız; Türkiye'de sunulan yüksek kalitede eğitim hizmetlerinin uluslararası camiada hak ettiği yeri alması için çalışmalarda bulunmak, Türkiye'yi yükseköğretimde bir "cazibe merkezi"ne dönüştürmek ve yüksek öğretim sektörü adına çalışmalar yapmak ve faaliyetler düzenlemektir.

Hedeflerimiz; Türkiye'de sunulan yükseköğrenim hizmetlerini uluslararası pazarlarda tanınır hale getirmek, başta bölge ülkeleri olmak üzere, uluslararası eğitim talebini Türkiye'ye yönlendirmek için gerekli alt yapıyı tüm paydaşlarca yüksek düzeyli bir işbirliği içerisinde oluşturmaktır.

DEİK Eğitim Ekonomisi İş Konseyi bugün Türkiye'de yükseköğretim sektöründe yapılmış en geniş platform olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Dünya çapında 160 Milyar \$'a ulaşan uluslararası öğrenci hareketliliği UNESCO tahminlerine göre, 2020 yılında 7 milyona ulaşacak yükseköğretimdeki uluslararası öğrenci sayısı ile 280 Milyar \$'lık bir bütçeye tekabül edecektir. Bu önemli ekonomik gelirden Türkiye gibi önemli, yükseköğretim sektöründe donanımlı, bölgesel güce sahip bir ülkenin hak ettiği payı alması kaçınılmazdır.

DEİK / Eğitim Ekonomisi İş Konseyi tarafından 18 Kasım 2014 tarihinde düzenlenen "III. Uluslararası Öğrenci Temini Çalıştayı" uluslararası öğrenci temininde üniversitemizin, kamu kurumlarının ve diğer tüm paydaşlarımızın son 3 yıldır ne gibi çalışmalar yaptığını ve bugün geldiğimiz noktayı analiz ederek elde edilen sonuçları rapor halinde ilgili kurumlarla paylaşmayı amaçlamıştır.

Günümüzde ülkeler, hükümetler ve kişiler öğrencilerin ufuklarının genişlemesini ve yaşadığımız dünyanın ortak dilini, kültürünü ve iş yapma metotlarını daha iyi anlayıp öğrenmeleri sağlamak üzere yükseköğrenime verdikleri önemi arttırmışlardır.

Çalışmalarımız sonucunda her gün daha da fazla sayıda üniversitemiz 'Study in Turkey' çatısı altında birleşerek yurtdışına güç birliği ile açılıyor. Bu çatıda hep beraber hareket etmek ve ülkemizin yükseköğretim sektörünü dünyaya hep birlikte, tek koldan tanıtmak mecburiyetindeyiz.

Birlikte yaratacağımız sinerji 2015 yılında da ülkemizi uluslararası eğitim platformlarında çok daha yukarı seviyelere taşıyacak, ülkemizin hedeflediğimiz 'cazibe merkezi'ne dönüşmesine hissedilir katkılar sağlayacaktır.

Çalıştay raporumuzun ülkemizin gelecekte yürüteceği Uluslararası Öğrenci Temini ve Hareketliliği çalışmalarında yol gösterici bir çalışma olarak tüm ilgili paydaşlara faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımla,

Dr. Mustafa AYDIN
DEİK Eğitim Ekonomisi İş Konseyi Başkanı

GİRİŞ

Uluslararası çapta birçok açıdan yüksek katma değer sağlayan uluslararası öğrencilerin, Türkiye'nin uluslararası yükseköğretim hareketliliğinde rekabet edebilirliğinin artırılması, daha fazla öğrencinin ülkemize çekilebilmesi yolunda sektörün tüm paydaşlarının katıldığı III. Uluslararası Öğrenci Temini Çalıştayı'na bu yıl 112 katılımcı iştirak etmiştir.

İlk Çalıştay'da Uluslararası Öğrenci Temini konusunda gerçekleştirilmesi gereken eylemler belirlenmiş, ikinci Çalıştay'da bu eylemleri yerine getirmesi öngörülen aktörler netleştirilmiştir.

Çalıştay serimizin üçüncü ayağında belirlenen eylemlerinin görevlendirilen aktörler tarafından hangi oranlarda hayata geçirildiği değerlendirilmiştir. Değerlendirme eyleminin yönlendirildiği aktör tarafında %1-100 üzerinden verilebilirliği esasına göre yapılmıştır.

Bu değerlendirmenin yanı sıra katılımcılardan her konu başlığı hakkında görüşler alınarak ortak paydalar altında gelecek dönem yapılması gereken eylemler ve ilgili aktörleri de belirlenmiştir.

Çalıştay aşağıda belirtilen 7 konu başlığı çerçevesinde Uluslararası Öğrenci Temini çalışmalarını ele almıştır.

1. FİNANSMAN:

Kurumlara devlet teşvikinin arttırılması, öğrencilere devlet burslarının sağlanması, mevcut olanların daha kapsamlı hale getirilmesi ve üniversitelerin eğitim ücretleri konusunda eşitsizliklerinin dengelenmesi gibi konular üzerinde fikirlerin bir araya getirilmesi amacıyla belirlenmiştir. Özel sektör ve devlet kurumlarına düşen görevlerin belirlenmesinin son derece yüksek bir öneme haiz olduğu belirtilebilir.

2. İDARİ SÜREÇLER VE MEVZUAT:

Kamu otoritesinin tasarrufunda olan denklik, ortak programlar, vize, oturma izinleri, çalışma izinleri vb. konuların hızlı biçimde çözülebilmesi amacıyla konu başlığı olarak yer almaktadır.

3. İŞBİRLİKLERİ:

İş dünyasının ihtiyaçlarının belirlenmesi, uluslararası öğrencilerle ortak çalışmaların yapılması ve uluslararasılaşma faaliyetlerinin hızlandırılması için kurumlarda çok kültürlü bir yapı oluşması ile kamu-özel sektörün ortak çalışması için gerekli zeminin oluşturulma sürecinin analizi maksadıyla ele alınmaktadır.

4. LOJİSTİK:

Uluslararası öğrencilerin eğitimlerinin üç aşaması ülkeye gelmeden önce, eğitim aldığı süre, eğitimini tamamladıktan sonra şeklinde değerlendirilirse; ikinci aşamada yaşanan fiziki koşullara ilişkin sorunlar bu konu başlığını oluşturmaktadır.

5. ÖĞRETİM ÜYESİ HAREKETLİLİĞİ:

Tersine beyin göçünün sağlanması, mevcut değişim programlarının daha aktif hale getirilmesi, mevcut yapılanmanın iyileştirilmesi vb. hususları uluslararası bilim arzu sıralamasında üst sıralara çıkmayı sağlayacağından ve çift yönlü faydası olduğundan geliştirilmesi gereken konular arasındadır.

6. SOSYO KÜLTÜREL ETKİNLİKLER:

Ülkeye gelen uluslararası öğrencilerin aldığı eğitimin yanında yeni bir kültür tecrübesi yaşaması, Türkiye'ye uyum şartlarının kolaylaştırılması ve memnuniyet derecesinin artırılması amaçlarıyla ilgili kurumlar arasında gerekli koordinasyonun sağlanması büyük önem taşımaktadır.

7. TANITIM MARKALAŞMA:

Ülkemizin ve Türkiye'de Eğitim markasının tanıtımının ileri düzeyde gerçekleştirilmesi uluslararası yükseköğretim hareketliliğinden istenilen düzeyde pay alınabilmesi için birincil düzeyde öneme haiz olup; tanıtım ve markalaşma, bu alanda strateji geliştirilmesi gereken konuların başında gelmektedir.

III. Öğrenci Temini Çalıştayı Sonuç Raporu, sekiz paralel grup halinde çalışan katılımcıların görüşlerinin derlenmesi ile ortaya çıkarılmıştır. Toplamda 68 yükseköğretim kurumundan 102 temsilci ve 8 kamu kurumundan 10 temsilcinin yer aldığı etkinlikte katılımcılar bundan önce yapılmış olan toplantılardaki yedi tema konusunda belirlenmiş olup öne çıkan eylemlerin gerçekleşme düzeyleri konusunda saptamalarda bulunmuşlardır.

7 TEMA
FİNANSMAN
İDARİ SÜREÇLER VE MEVZUAT
İŞBİRLİKLERİ
LOJİSTİK
ÖĞRETİM ÜYESİ HAREKETLİLİĞİ
SOSYO KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
TANITIM MARKALAŞMA

Bu değerlendirme sürecinde eylemlerin gerçekleşmesi bağlamında önceki çalışmalarda sorumluluk üstlenmesi beklenen on kurum/kuruluşun durumları da söz konusu değerlendirme sürecinde göz önünde bulundurulmuştur.

10 KURUM/KURULUŞ
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (ÇSGB)
DIŞ İŞLERİ BAKANLIĞI (DİB)
EEİK
EKONOMİ BAKANLIĞI (EB)
İÇ İŞLERİ BAKANLIĞI (İİB)
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (KTB)
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (MEB)
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU (YÖK)
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (UNİV)
YTB

Çalışma bulguları aşağıda tema esaslı olarak sunulmaktadır.

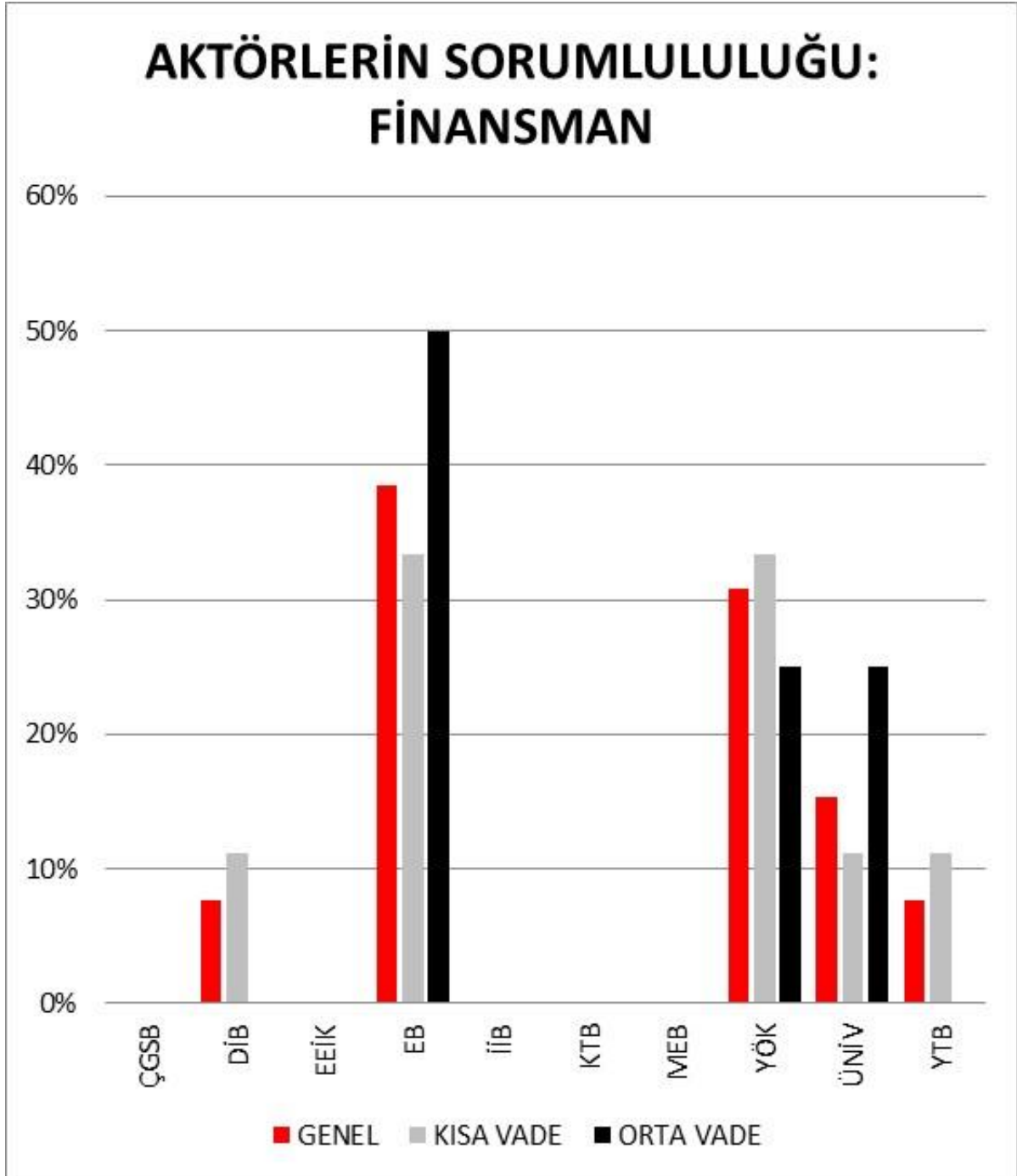
1. FİNANSMAN

Finansman konusunda öne çıkan eylem/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlara ilişkin yapılan saptamalar **TABLO 1** ve **Şekil 1'de** özetlenmiştir.

TABLO 1. Finansman konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlulu kurum/kuruluşlar

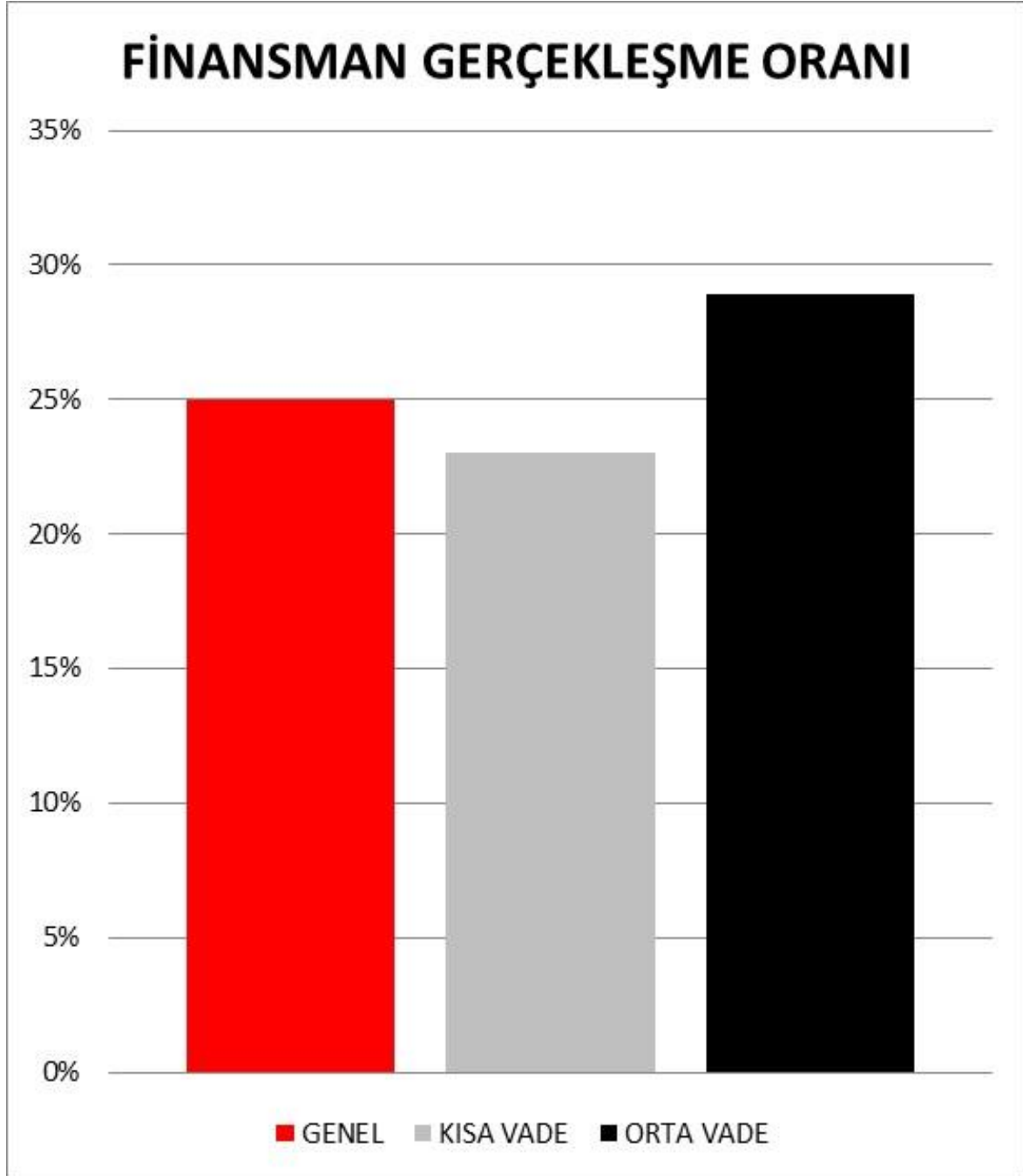
SIRA NO.	EYLEM/ETKİNLİK	VADE	AKTÖRLER										
			ÇGSB	DİB	EEİK	EB	İİB	KTB	MEB	YÖK	ÜNİV	YTB	
1.1	Burslarda çeşitlilik önem arz etmektedir. Coğrafi lokasyondaki iş dünyasıyla iletişime geçilerek burs imkanlarının artırılması	K		X		X							
1.2	Diğer döviz kazandırıcı kalemlere sağlanan indirim, teşvik ve finansal desteklerin 'uluslararası öğrenci çalışmalarına' da aynen uygulanması	O				X							
1.3	Mevcut teşviklere ek olarak yurtdışı akreditasyon ve kalite süreçlerinin finansal olarak desteklenmesi	O									X	X	
1.4	Tanıtım faaliyetlerinin yoğunlaştırılabilmesi için devlet teşviklerinin artırılması	O				X							
1.5	Tüm üniversitelerin yurtdışı fuar tanıtım desteklerinin %100 olarak desteklenmesi ve uygulanabilirliğinin kolaylaştırılması	K				X							
1.6	Türk öğrencilere verilen zorunlu %10 burs kotasının belli bir kısmının yabancı öğrencilere verilebilmesi için düzenleme yapılması	K									X	X	
1.7	Devlet burs programlarında yer alma	K											X
1.8	Akreditasyon sürecinde YÖK desteği sağlanması	K									X		
1.9	Yabancı öğrencilerin öğrenim ücretlerinin finansal olarak belirli bir oranda desteklenmesi ve desteğin üniversitelere verilmesi	K				X					X		

Görüldüğü gibi eylem/etkinlikler çoğunlukla kısa vadeli olup sorumluluk genel olarak Ekonomi Bakanlığı ve YÖK ile ilişkilendirilmiştir.

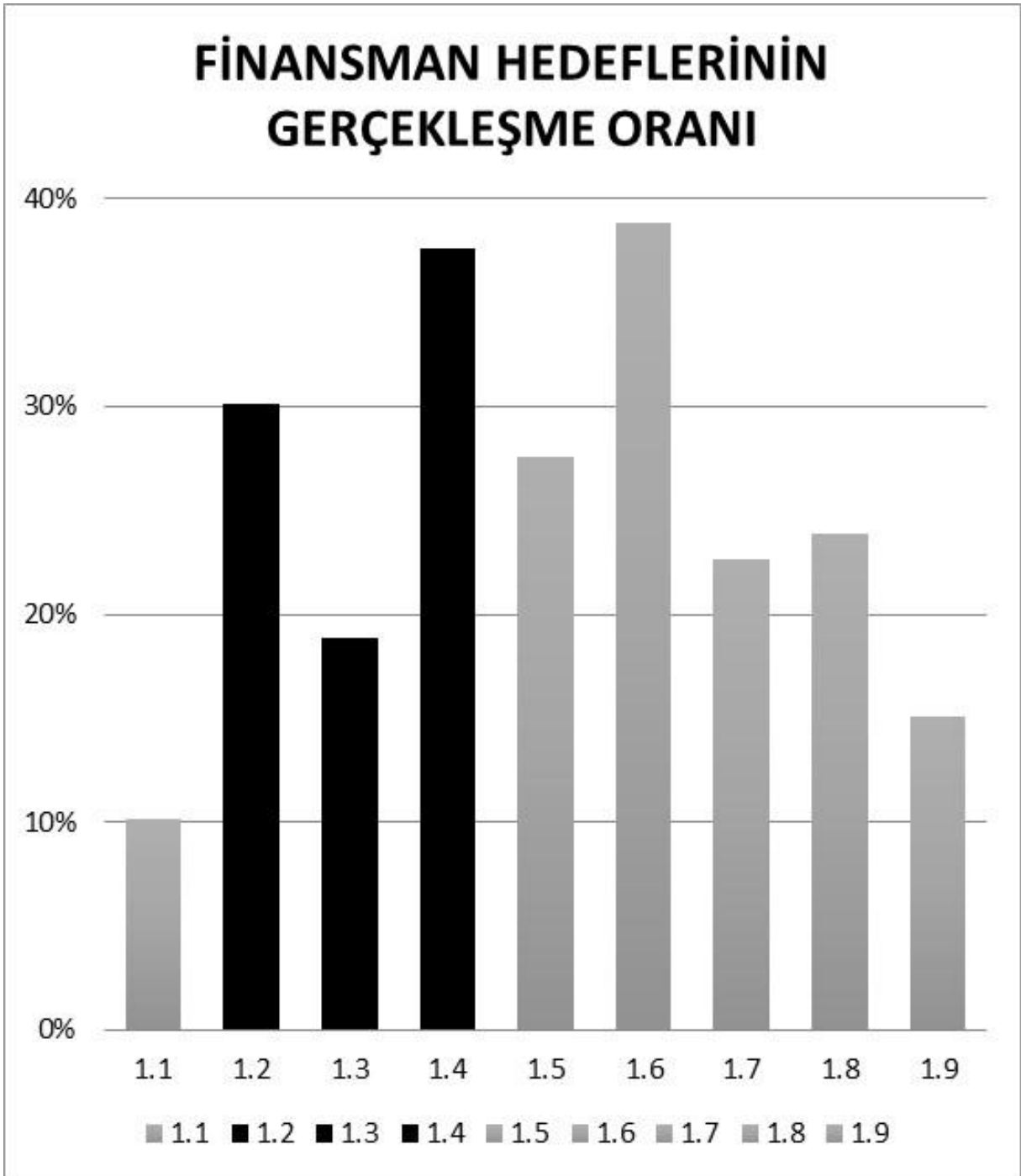
Şekil 1. Finansman konusunda kurum/kuruluşlara göre sorumluluk dağılımı

Finansman teması bağlamında gerçekleşme **Şekil 2’de** de gösterildiği gibi genel olarak %25 düzeyinde olarak algılanmakta olup kısa vadeli eylem/etkinliklerde bu oran görece biraz daha düşüktür.

Şekil 2. Finansman teması bağlamında gerçekleşme düzeyi

Finansman teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin olarak gerçekleştirme düzeyleri ise **Şekil 3'te** gösterilmiştir. Kısa Vadeli eylem/etkinliklerden "Diğer döviz kazandırıcı kalemlere sağlanan indirim, teşvik ve finansal desteklerin 'uluslararası öğrenci çalışmalarına' da aynen uygulanması" ve "Tanıtım faaliyetlerinin yoğunlaştırılabilmesi için devlet teşviklerinin artırılması" konularında Finansman teması ortalamasının görece üstünde düzeylerde gerçekleştirme olduğu düşünülmektedir.

Şekil 3. Finansman teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin gerçekleştirme düzeyleri.

Finansman teması bağlamında algılanan düşük gerçekleştirme düzeyini giderici eylem/etkinlik önerileri ise **Tablo 2’de** listelenmiştir.

TABLO 2. Finansman konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ilişkin yapıcı tedbir önerileri

1.1	DEİK aracılığıyla iş dünyası ve üniversitelerin burs/staj amacıyla buluşturulması
1.1	Burs havuzu oluşturulması
1.1	DEİK vasıtasıyla iş dünyasıyla biraraya gelinmesi
1.1	İlgili iş kollarıyla bağlantı kurulması
1.1	Teşvik ve vergi indirimi
1.3	Teşvik mekanizma skalasının ulusal-uluslararası düzeyde çalıştırılması
1.3	Üniversitenin akreditasyon süreci sonrası devletten teşvik alması
1.4	Tanıtım teşviklerinin kapsamının genişletilmesi. (konaklama, fuar vb.)
1.5	Teşvik oranı artırılarak Türkiye’deki tüm üniversitelere eşit olarak dağıtılması
1.6	Yetkilendirme üniversitelere bırakılmalıdır
1.7	YTB tarafından sadece bu konuyla ilgili bir çalıştay yapılabilir
1.8	Temsilciler vasıtasıyla toplantıların geliştirilmesi
1.8	YÖK kısa vadede eylem planı hazırlamalıdır
1.9	Başarılı öğrencilere finansal destek sağlanmalıdır
1.9	Vakıf üniversitelerin kaydettiği öğrenci başına teşvik primi almaları
1.9	Yabancı öğrencilerin öğretim ücretlerinin vakıf - devlet ayrımı olmadan desteklenmesi

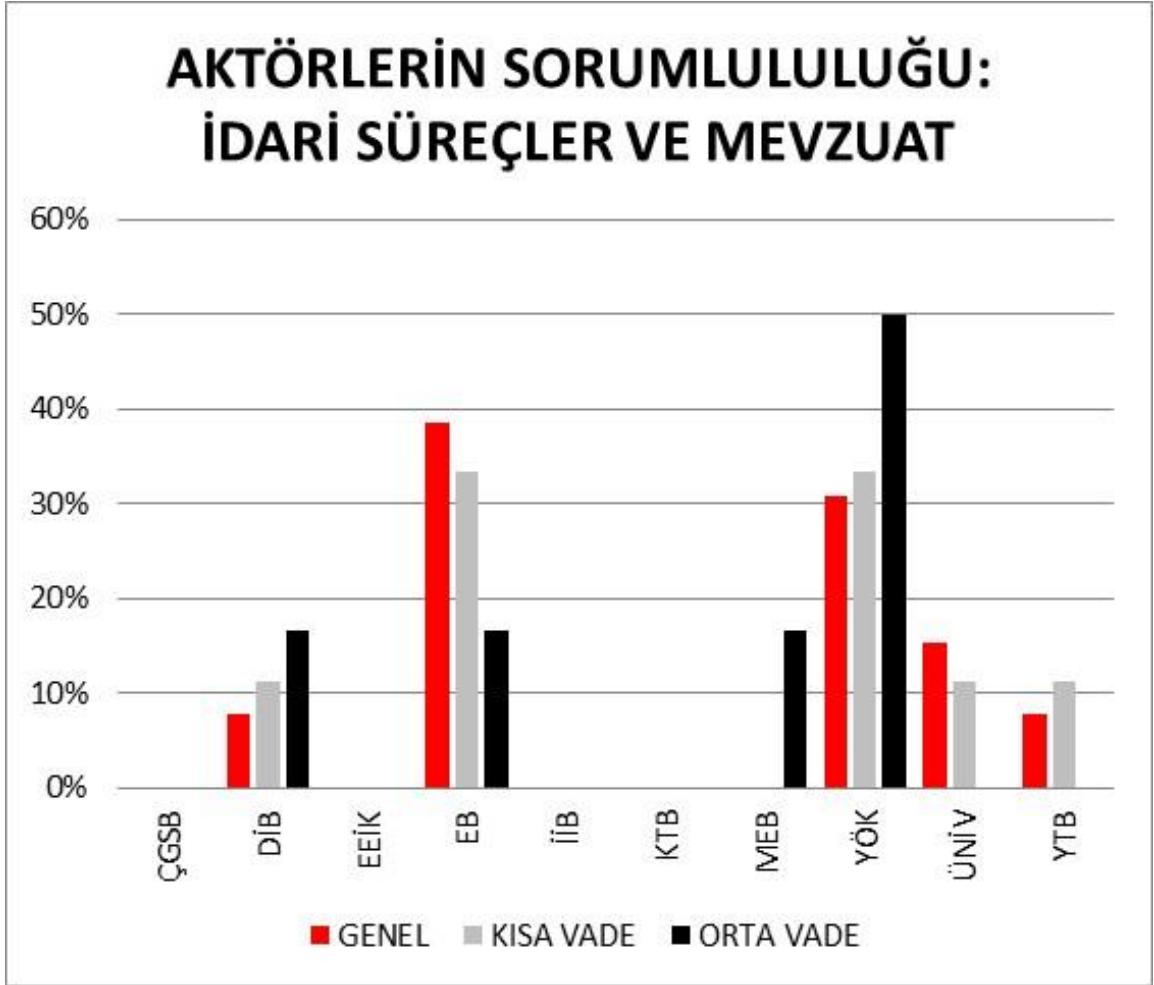
2. İDARİ SÜREÇLER VE MEVZUAT

İdari Süreçler ve Mevzuat konusunda öne çıkan eylem/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlara ilişkin yapılan saptamalar **TABLO 3** ve **Şekil 4'te** özetlenmiştir.

TABLO 3. İdari Süreçler ve Mevzuat konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

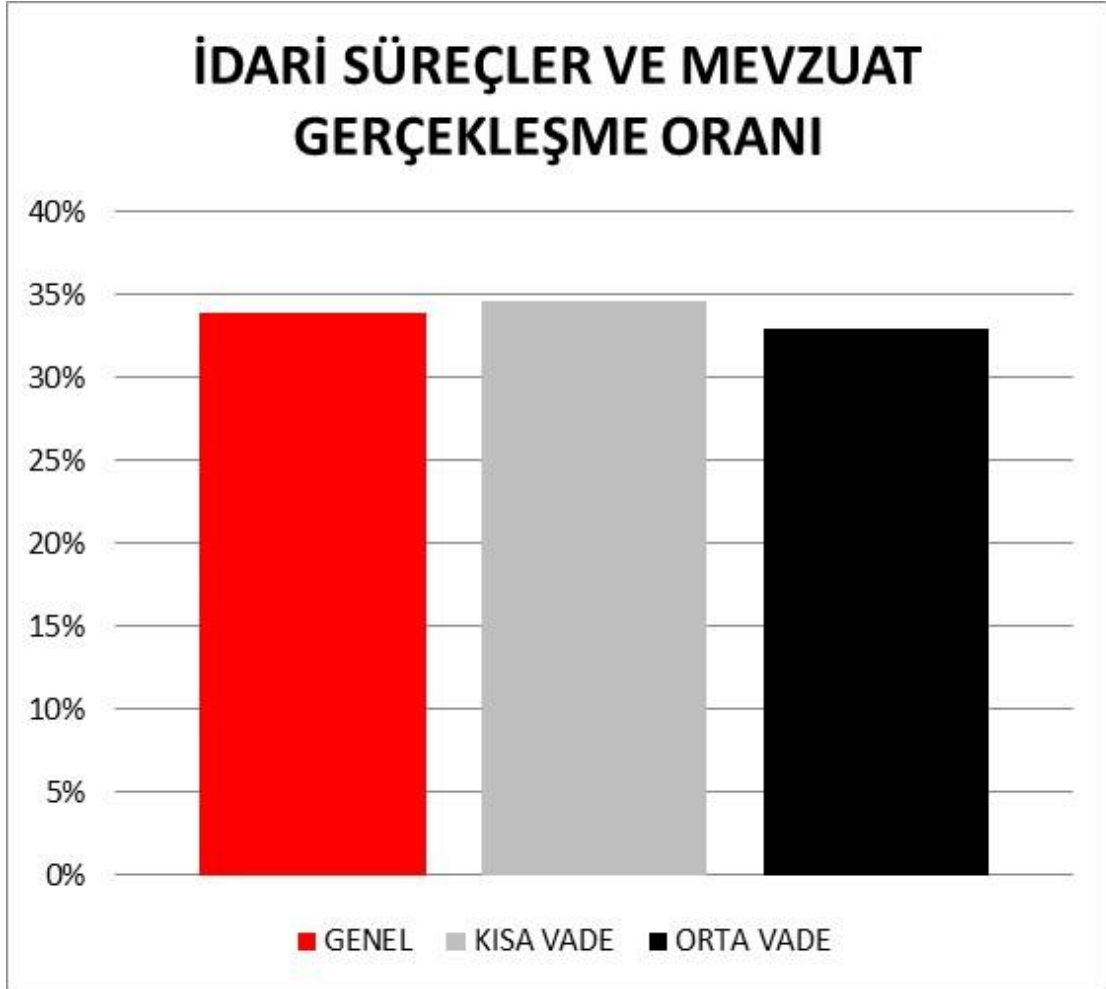
SIRA NO.	EYLEM/ETKİNLİK	VADE	AKTÖRLER										
			ÇGSB	DİB	EEİK	EB	İİB	KTB	MEB	YÖK	ÜNİV	YTB	
2.1	Başarılı uluslararası öğrencilere oturma izni verilmesi	K					X				X		
2.2	Diploma sisteminin e-ortama taşınması ve sonuçlandırılması	O								X	X		
2.3	Fiziki, idari ve akademik altyapı düzenlenmesi ve iyileştirilmesi tamamlanması	K									X	X	
2.4	Karşılıklı diploma tanınırılık (hem Türk Üniversiteleri, hem de yabancı ülkelerin üniversiteleri arasında)	K									X	X	
2.5	Uluslararası öğrenciler için e-vize uygulamasının başlatılması	O		X									
2.6	Yabancı öğrenci temini süreçlerini yönetmek ve geliştirmek üzere, Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Ulusal Ajans benzeri bir yapının kurulması	K				X					X		
2.7	Uluslararası öğrencilerin mezuniyet sonrası ülkede kalabilme kriterleri belirlenmesi	K	X					X					
2.8	Uluslararası dergilerde üniversitelerin ilan vererek uluslararası akademik çevrelere ulaşmasının mümkün hale getirilmesi	O				X					X		
2.9	Yeni bir program açma ya da ortak program açma sürecinin hızlanması	O									X		

Görüldüğü gibi eylem/etkinlikler çoğunlukla kısa vadeli olup sorumluluk genel olarak YÖK ile ilişkilendirilmiştir.

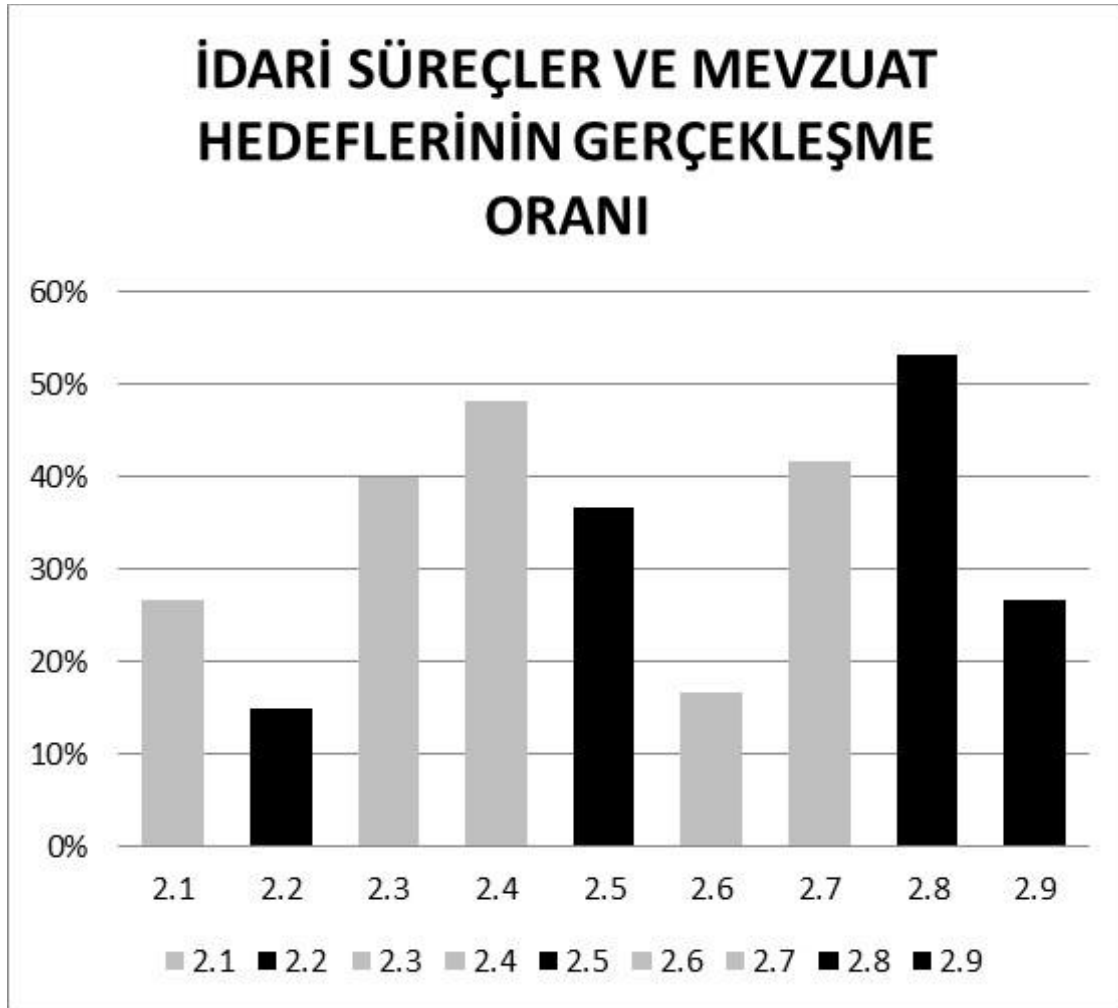
Şekil 4. İdari Süreçler ve Mevzuat konusunda kurum/kuruluşlara göre sorumluluk dağılımı

İdari Süreçler ve Mevzuat teması bağlamında gerçekleşme **Şekil 5'te** de gösterildiği gibi genel olarak %30 düzeyinde olarak algılanmakta olup kısa vadeli eylem/etkinliklerde bu oran görece biraz daha yüksektir.

Şekil 5. İdari Süreçler ve Mevzuat teması bağlamında gerçekleşme düzeyi

İdari Süreçler ve Mevzuat teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin olarak gerçekleşme düzeyleri ise **Şekil 6'da** gösterilmiştir. Kısa Vadeli eylem/etkinliklerden “Karşılıklı diploma tanınırlık (hem Türk Üniversiteleri, hem de yabancı ülkelerin üniversiteleri arasında)” ve Orta Vadeli “Uluslararası öğrencilerin mezuniyet sonrası ülkede kalabilme kriterleri belirlenmesi” konularında İdari Süreçler ve Mevzuat teması ortalamasının görece üstünde %50’ler düzeyinde gerçekleşme olduğu düşünülmektedir.

Şekil 6. İdari Süreçler teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin gerçekleşme düzeyleri

İdari Süreçler ve Mevzuat teması bağlamında algılanan düşük gerçekleşme düzeyini giderici eylem/etkinlik önerileri ise **Tablo 4’de** listelenmiştir.

TABLO 4. İdari Süreçler ve Mevzuat konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ilişkin yapıcı tedbir önerileri

2.1	Üniversitelerin YÖK vasıtasıyla İçişleri Bakanlığıyla prosedürü başlatması
2.2	Altyapının geliştirilmesi
2.2	Orta öğretim diploma sisteminin eğitim müşavirliklerinde hazırlık ve denetiminin yapılması
2.3	YÖK’ün alt standartları belirlemesi
2.4	Denklik birimi kadrolarının dil bilen personelle takviye edilmesi
2.5	E-vize uygulamasının netleştirilerek standartlaştırılması.
2.6	British Council, DAAD benzeri yapının kurulması ve YTB, YÖK vs. koordinasyonunu sağlaması
2.6	Tamamen bağımsız bir yapının kurulması
2.7	İlgili bakanlıklarla sektör temsilcilerini bir araya getirecek bir çalıştay düzenlenmesi
2.9	Bürokrasinin azaltılması gerekir

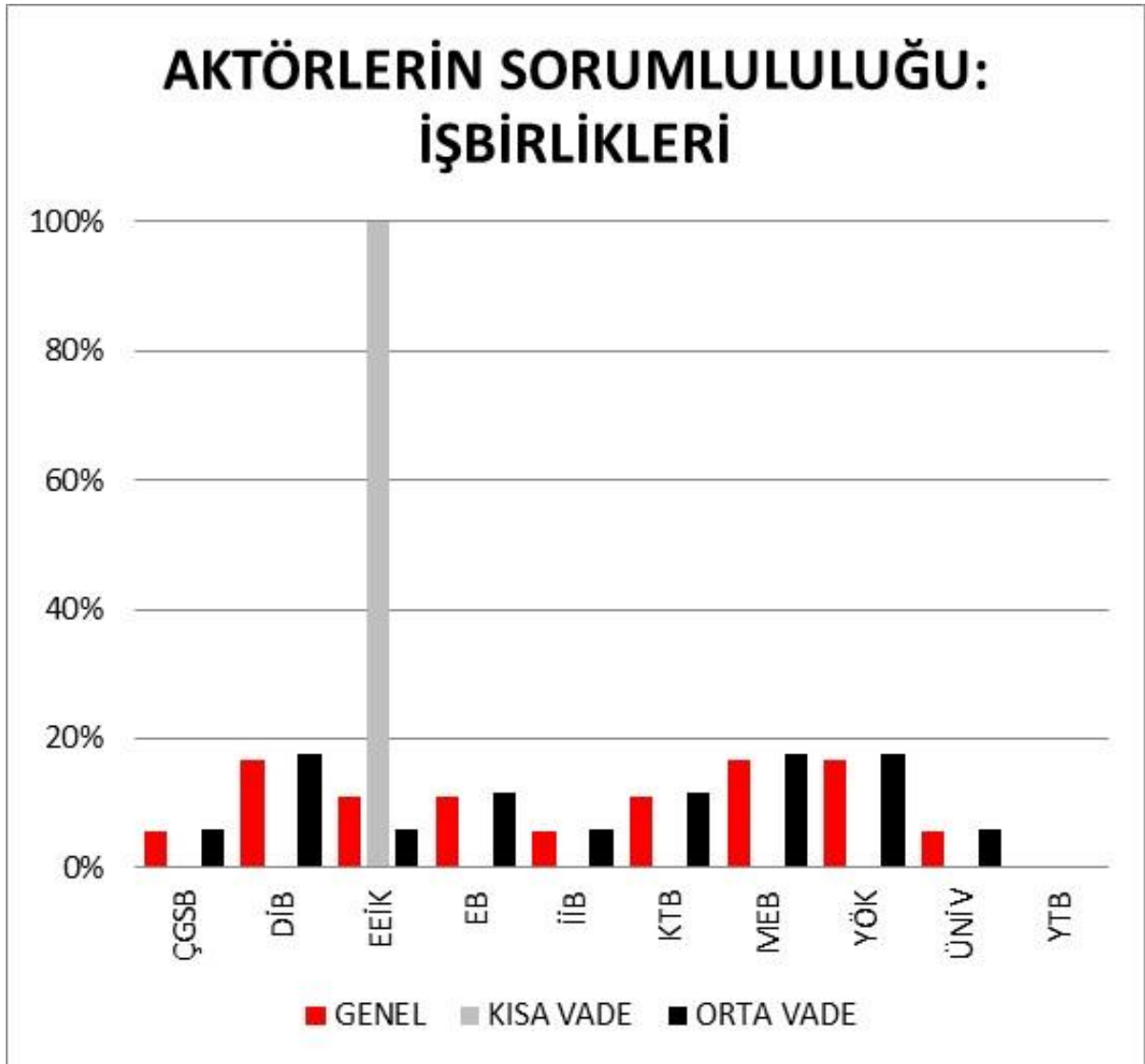
3. İŞBİRLİKLERİ

İşbirlikleri konusunda öne çıkan eylemle/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlara ilişkin yapılan saptamalar **TABLO 5** ve **Şekil 7’de** özetlenmiştir.

TABLO 5. İşbirlikleri konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

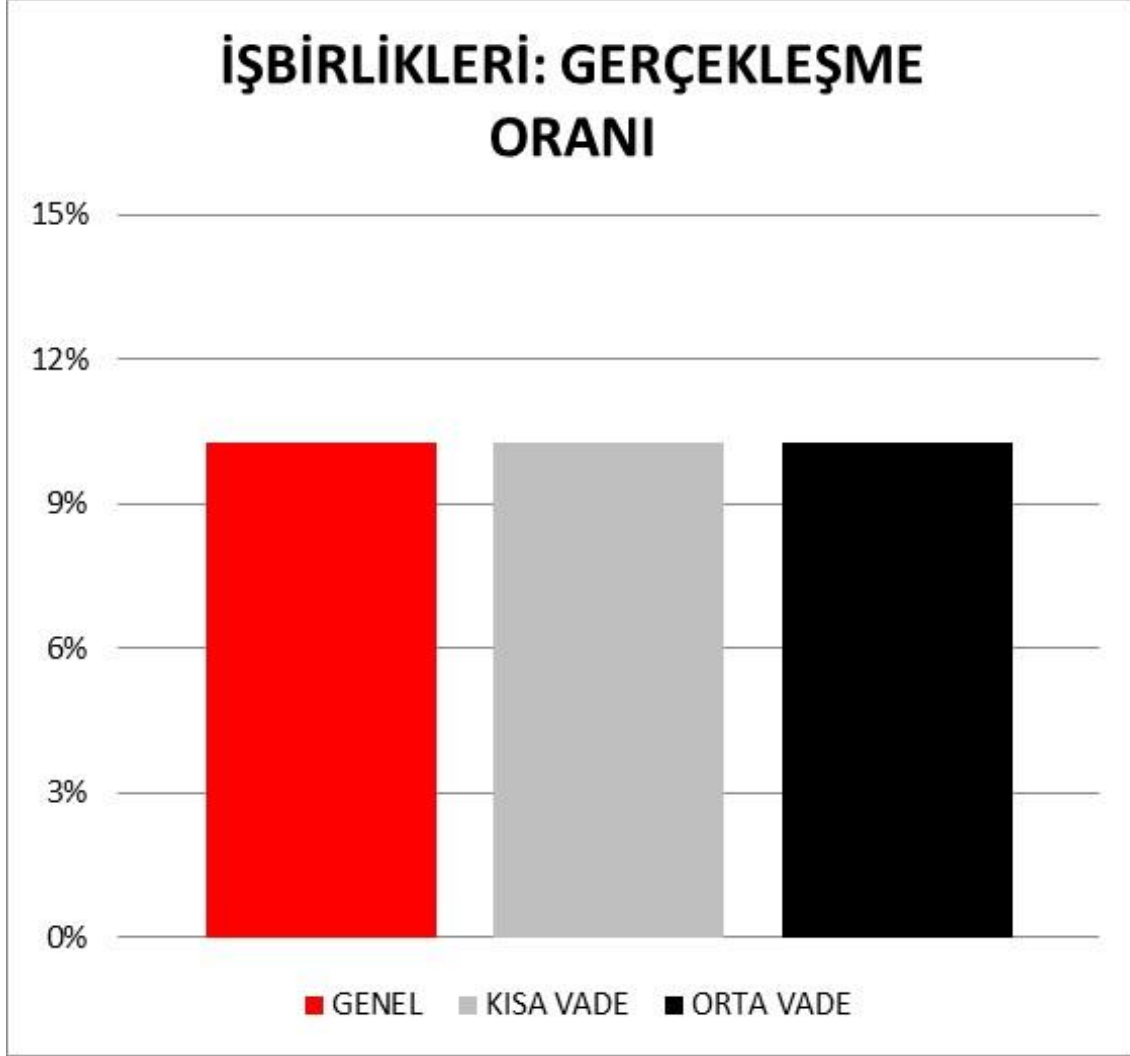
SIRA NO.	EYLEM/ETKİNLİK	VADE	AKTÖRLER										
			ÇGSB	DİB	EEİK	EB	İİB	KTB	MEB	YÖK	ÜNİV	YTB	
3.1	Eğitim müşavirliklerinin denklik işleri yanı sıra Türkiye Eğitim danışmanlığı hizmeti de vermesi	O								X			
3.2	İş dünyasının istihdama yönelik ihtiyaçlarının üniversiteler tarafından bilinmesini sağlamak amaçlı ortak bir konsey oluşturulması	K			X								
3.3	Konsolosluklar ve eğitim müşavirlikleri gibi yurtdışı temsilciliklerin tanıtım konusunda daha aktif roller üstlenmesi	O		X						X			
3.4	Üniversite ve iş dünyasının istihdama yönelik ortak projeler oluşturması üzere Pilot bölgeler belirlenmesi	O	X		X						X	X	
3.5	'Study in Turkey' markasının tüm dış temsilcilikler ve kamu kurumları tarafından desteklenmesi	O		X		X	X	X			X		
3.6	Tüm kamu kurumlarının da uluslararasılaşma stratejilerini belirlemeleri ve yurtiçi ve yurtdışı paydaşlarla ortak eylem planı oluşturmaları	O		X		X			X	X	X		

Görüldüğü gibi eylem/etkinlikler çoğunlukla orta vadeli olup sorumluluk genel olarak MEB, Dış İşleri Bakanlığı ve YÖK ile ilişkilendirilmiştir. Kısa Vadeli olan tek eylem/etkinlik “İş dünyasının istihdama yönelik ihtiyaçlarının üniversiteler tarafından bilinmesini sağlamak amaçlı ortak bir konsey oluşturulması” konusu ise doğrudan EEİK sorumluluğuna bırakılmıştır.

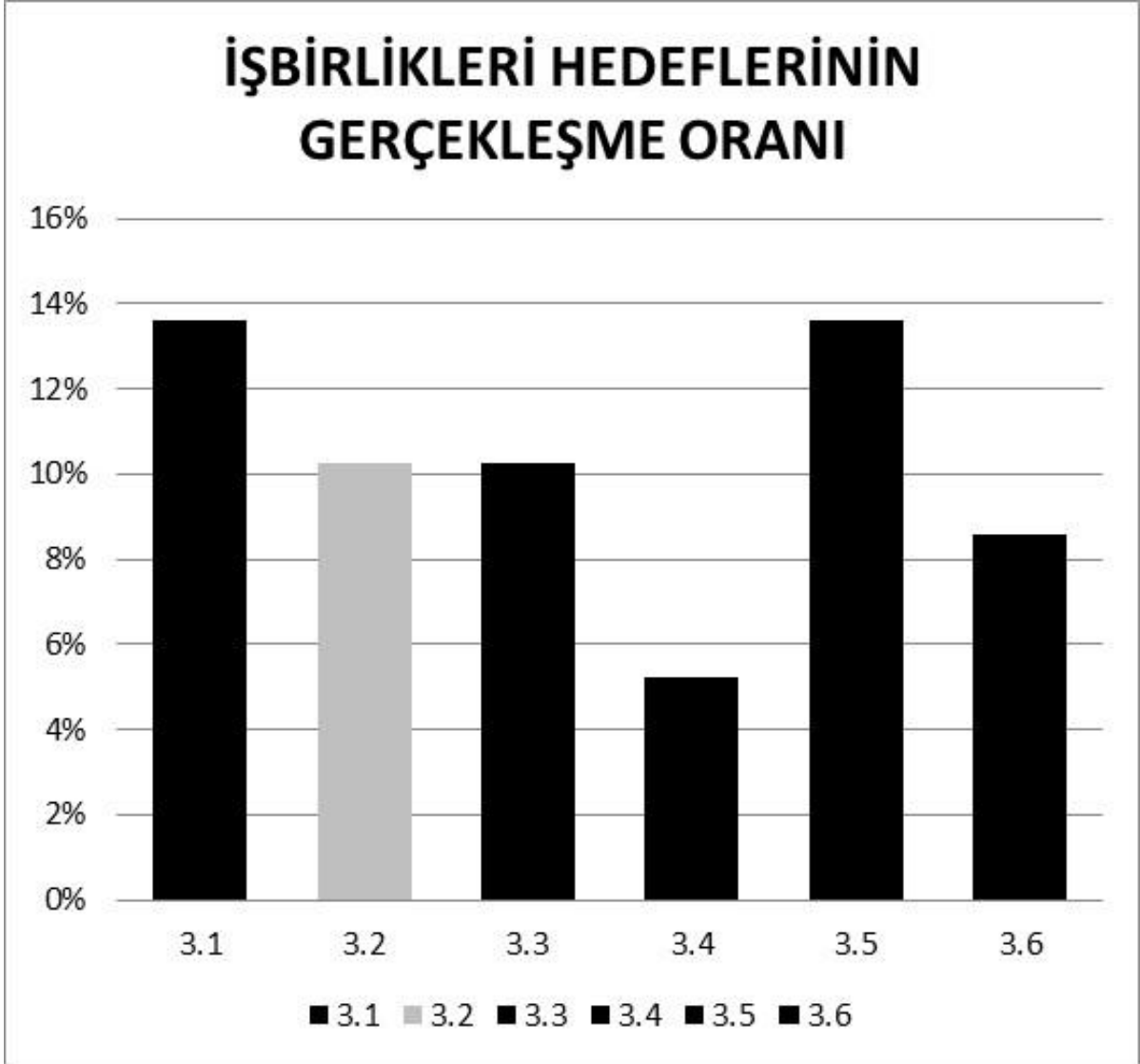
Şekil 7. İşbirlikleri konusunda kurum/kuruluşlara göre sorumluluk dağılımı

İdari Süreçler ve Mevzuat teması bağlamında gerçekleştirme **Şekil 8'de** de gösterildiği gibi genel olarak çok düşük olup %10 düzeyinde olarak algılanmaktadır.

Şekil 8. İşbirlikleri teması bağlamında gerçekleştirme düzeyi

İşbirlikleri teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin olarak gerçekleşme düzeyleri ise **Şekil 9'da** gösterilmiştir. Gerçekleşme düzeyleri tüm eylem/etkinlikler için çok düşük düzeydedir. Diğer bir deyişle, genel kanı "işbirlikleri" konusunda hemen hiçbir adım atılmadığı yönündedir.

Şekil 9. İşbirlikleri teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin gerçekleşme düzeyleri

İşbirlikleri teması bağlamında algılanan düşük gerçekleşme düzeyini giderici eylem/etkinlik önerileri ise **Tablo 6'da** listelenmiştir.

TABLO 6. İdari Süreçler ve Mevzuat konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ilişkin yapıcı tedbir önerileri

3.1	Ajans kurulması
3.1	Eğitim müşavirlerinin uzmanlık ve görev tanımlarının, uluslararası öğrenci teminini sağlayacak şekilde ve performans esaslı düzenlenmesi
3.2	Üniversite programlarının dinamik hale getirilmesi
3.2	EEİK aracılığıyla DEİK iş konseylerinin Yükseköğretim Kurulu ve üniversitelerin biraraya getirileceği bir etkinlik planlanması
3.3	Konsolosluklar yoluyla iletişim kopukluklarının giderilmesi
3.3	Eğitim müşavirliklerinin görev tanımı genişletilerek, atanma yetkinliklerinin yeniden belirlenmesi
3.4	Stratejik rapor güncellenmeleri yapılması
3.5	Mevcut Study in Turkey web sitelerinin tek bir çatı altında toplanması. Marka haline dönüştürülmesi
3.5	Study in Turkey'nin tek bir marka olarak, uluslararası PR çalışmalarıyla, özel bir fon yönetiminde uluslararası çapta desteklenmesi
3.6	Tüm kamu ve özel eğitim kurumlarının bir işbirliği içerisinde, YÖK tarafından finansal ve kurumsal olarak desteklenmesi
3.6	Uluslararasılaşmanın gerekliliğinin içselleştirilmesi

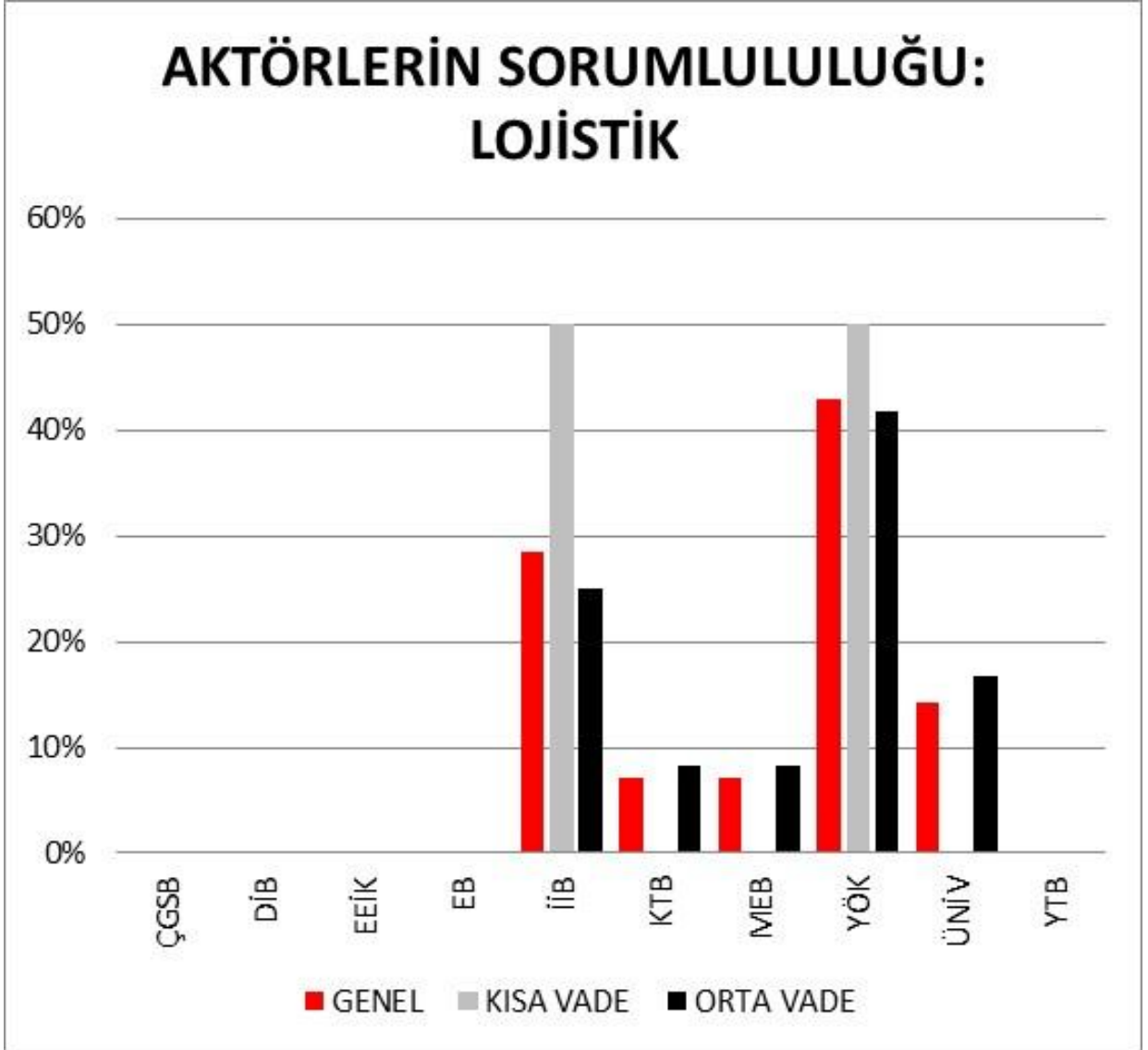
4. LOJİSTİK

Lojistik konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlara ilişkin yapılan saptamalar **TABLO 7** ve **Şekil 10'da** özetlenmiştir.

TABLO 7. İşbirlikleri konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

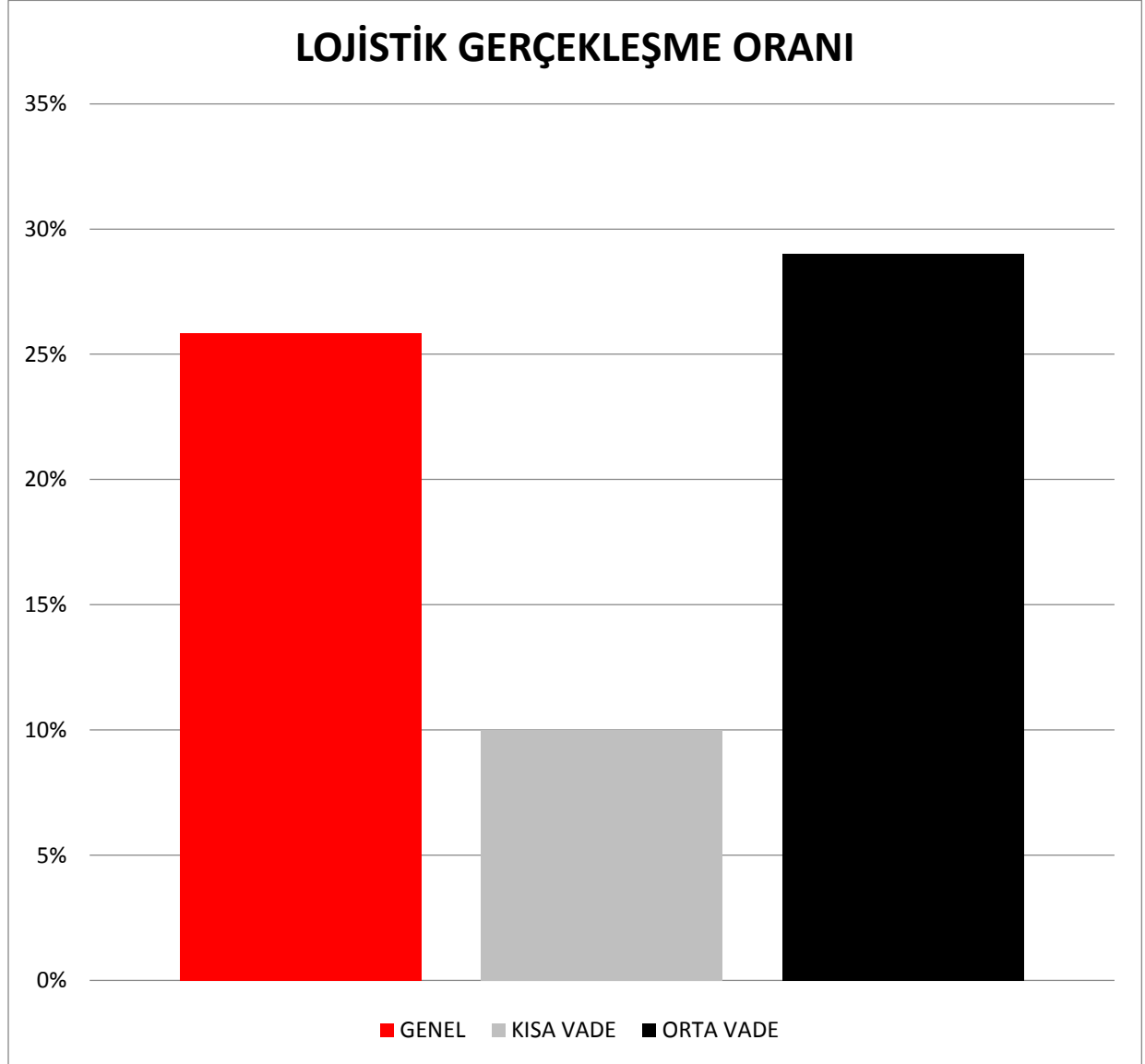
SIRA NO.	EYLEM/ETKİNLİK	VADE	AKTÖRLER										
			ÇGSB	DİB	EEİK	EB	İİB	KTB	MEB	YÖK	ÜNİV	YTB	
4.1	Aile yanında konaklama imkanlarının üniversite – devlet ve yerel yönetimler üçgeninde koordine edilmesi	K					X				X		
4.2	Havalimanlarında öğrenci bilgilendirme ve ağırlama standlarının kurulması	O							X		X		
4.3	Uluslararası öğrenciler için beslenme ve barınma gibi ihtiyaçlarına destek sağlanması konularında koordinasyon sağlanması	O					X				X	X	
4.4	Uluslararası öğrencilere oryantasyon çalışmaları ile ülkemize uyum sağlamalarına yardımcı olunması	O									X	X	
4.5	Yeterli yatak sayısına ulaşıp uluslararası öğrencilere ek kontenjan sağlanabilmesi adına PPP modeline geçilmesi	O					X			X	X		
4.6	Üniversite kentlerinin oluşturulması	O					X				X		

Görüldüğü gibi eylem/etkinlikler çoğunlukla orta vadeli olup sorumluluk genel olarak MEB, Dış İşleri Bakanlığı ve YÖK ile ilişkilendirilmiştir. Kısa Vadeli olan tek eylem/etkinlik “Aile yanında konaklama imkânlarının üniversite – devlet ve yerel yönetimler üçgeninde koordine edilmesi” konusu ise İç İşleri Bakanlığı ile YÖK’ün sorumluluğuna bırakılmıştır.

Şekil 10. Lojistik konusunda kurum/kuruluşlara göre sorumluluk dağılımı

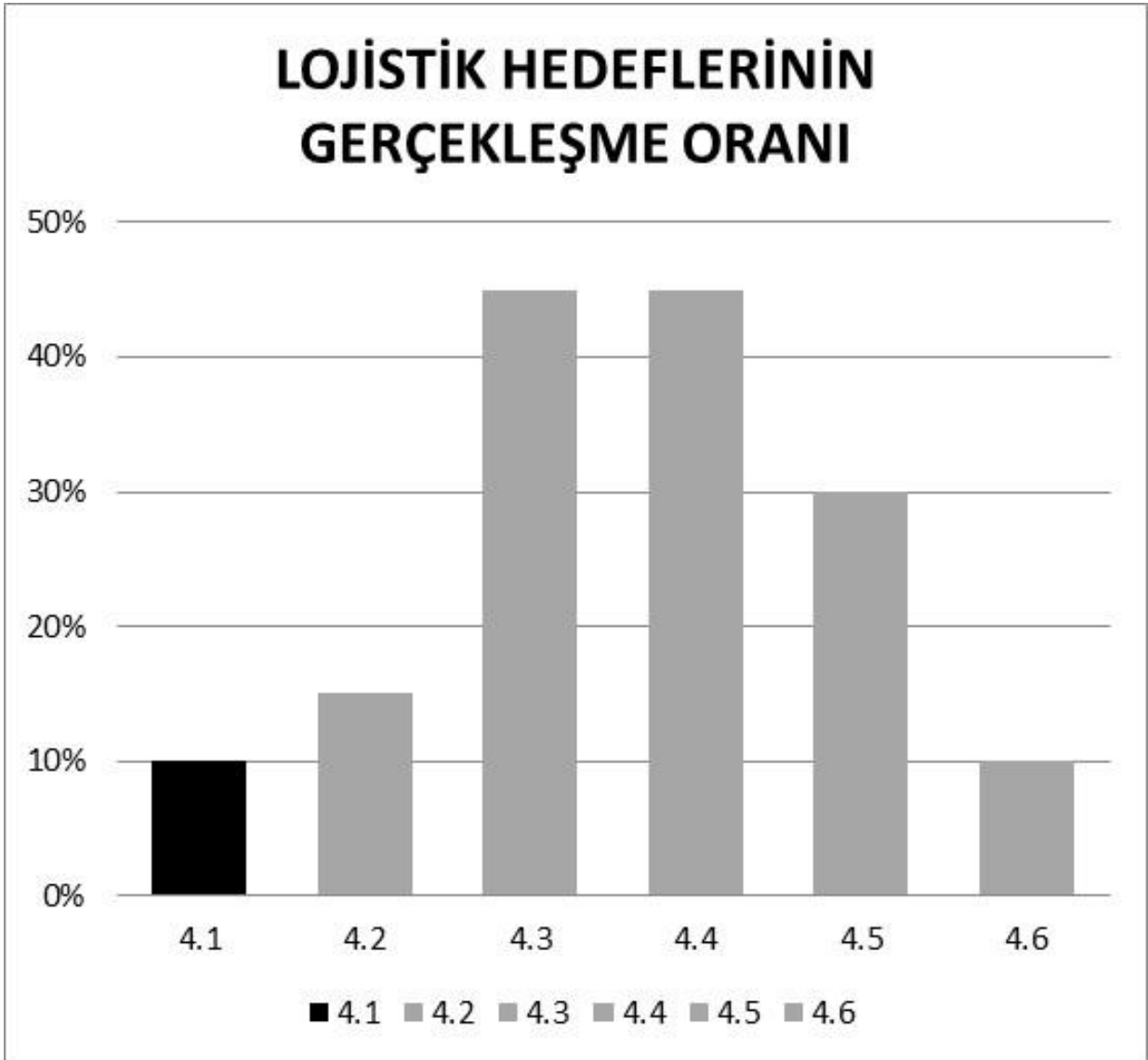
Lojistik teması bağlamında gerçekleşme **Şekil 11’de** de gösterildiği gibi genel olarak %25 düzeyinde olarak algılanmaktadır. Kısa Vadeli eylem/etkinliğin gerçekleşme oranı ise görece olarak bu ortalamanın çok altında olarak değerlendirilmiştir.

Şekil 11. Lojistik teması bağlamında gerçekleşme düzeyi

Lojistik teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin olarak gerçekleşme düzeyleri ise **Şekil 12’de** gösterilmiştir. Kısa Vadeli tek eylem/etkinliğin “Aile yanında konaklama imkânlarının üniversite – devlet ve yerel yönetimler üçgeninde koordine edilmesi” konusunun gerçekleşme oranı %10 gibi çok düşük bir değer olarak algılanmış ve bu konuda hemen hiçbir gerçekleştirmeye yönelik tasarrufta bulunulmadığı saptanmıştır. Buna

karşın Orta Vadeli eylem/etkinliklerden “Uluslararası öğrenciler için beslenme ve barınma gibi ihtiyaçlarına destek sağlanması konularında koordinasyon sağlanması” ve “Uluslararası öğrencilere oryantasyon çalışmaları ile ülkemize uyum sağlamalarına yardımcı olunması” hususlarında gerçekleşme düzeyleri %50’ler mertebesinde alımlanmaktadır. Diğer bir deyişle, genel kanı “lojistik” konusunda kısa vadeli olarak hemen hiçbir adım atılmazken orta vadedeki eylem/etkinlikler konusunda belirli bir yol alındığı şeklinde belirginleşmiştir.

Şekil 12. Lojistik teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin gerçekleşme düzeyleri

İşbirlikleri teması bağlamında algılanan düşük gerçekleşme düzeyini giderici eylem/etkinlik önerileri ise **Tablo 8’de** listelenmiştir.

TABLO 8. İdari Süreçler ve Mevzuat konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ilişkin yapıcı tedbir önerileri

4.1	Toplumun bilgilendirilmesi için sosyal medya kullanılmalı ve kamu spotları hazırlanıp aileler için farkındalık yaratılmalı
4.2	Her üniversite,devlet ve yerel yönetimler biraraya gelerek işbirliği içerisinde olmalı. Üniversite ayrımı olmamalı. Havaalanı işletme kuruluşlarıyla yerel yönetimler uluslararası öğrenci daimi danışma bürosu oluşturulmalı. Güz ve bahar dönemlerinde belirli bir süre aralığında olmalı
4.6	Türkiyede üniversite kenti kurmak suretiyle yurtdışından çokca öğrenci getirilmeli

5. ÖĞRETİM ÜYESİ HAREKETLİLİĞİ

Öğretim Üyesi Hareketliliği konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlara ilişkin yapılan saptamalar **TABLO 9** ve **Şekil 13’de** özetlenmiştir.

TABLO 9. İşbirlikleri konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

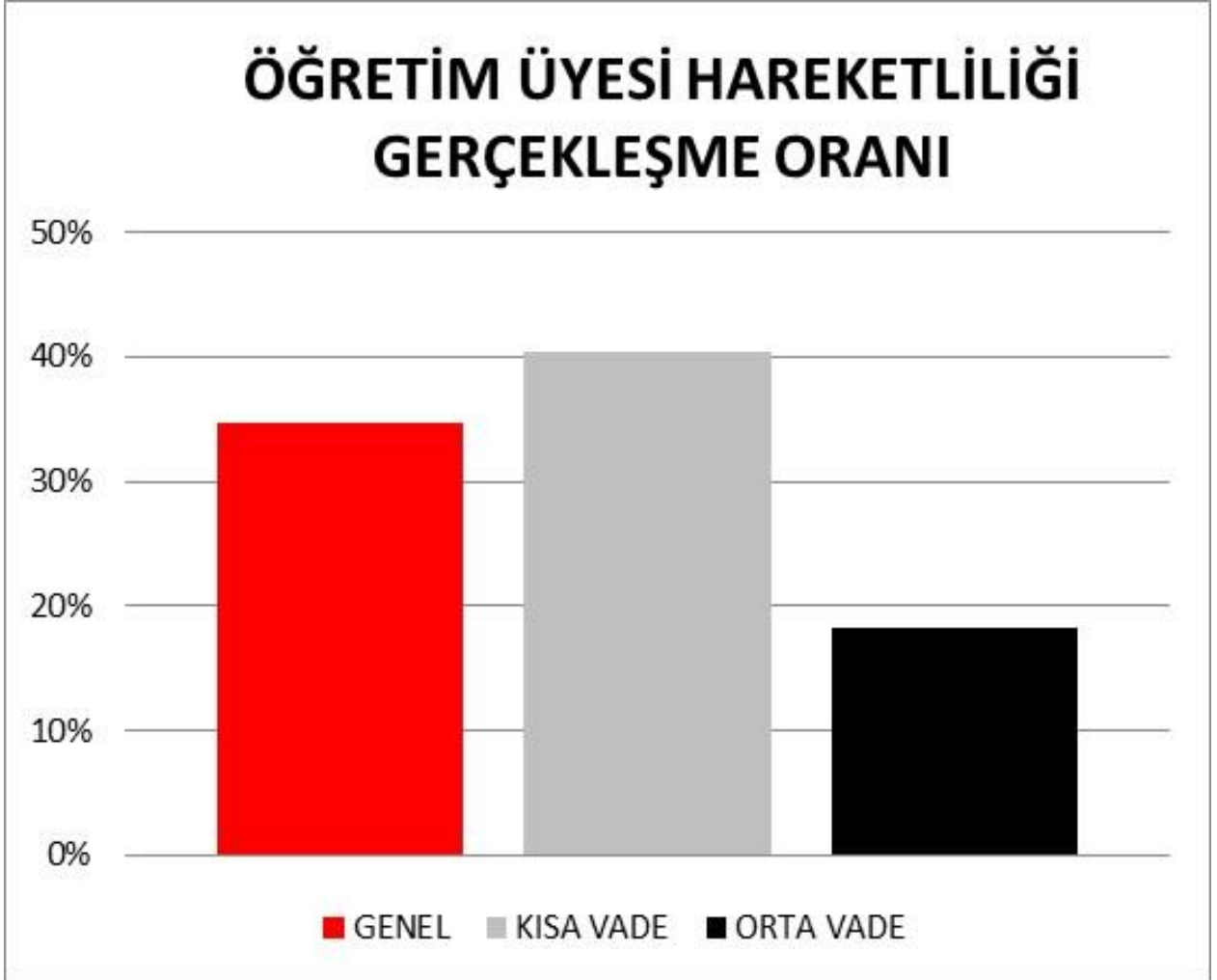
SIRA NO.	EYLEM/ETKİNLİK	VADE	AKTÖRLER										
			ÇGSB	DİB	EEİK	EB	İİB	KTB	MEB	YÖK	ÜNİV	YTB	
5.1	Devlet bursuyla yurt dışına gönderilen öğrencilerin dönüşlerinde vakıf üniversitelerinde de çalışabilmesi	O					X				X		
5.2	Mevlana ve Farabi programlarının daha aktif hale gelmesi için çalışmalar yapılması	K							X		X		
5.3	Öğretim üyelerine yönelik ortaya çıkan sorunların (ödenek sıkıntısı, değişim programlarında kaynak ve süre sorunları) ivedilikle çözülmesi	K					X				X	X	
5.4	Uluslararası platformda tanınan akademisyenlerin Türkiye'deki eğitim kurumları içerisinde istihdam edilmesine imkân oluşturulması	K									X	X	
5.5	Üniversitelerde uluslararası ilişkiler ofislerinin idari ve mali açıdan güçlendirilmesi	K					X			X	X		
5.6	Yurtdışından öğretim üyesi davetinin bütün süreçleri ile iyileştirilmesi	O					X				X		

Görüldüğü gibi eylem/etkinlikler çoğunlukla kısa vadeli olup sorumluluk genel olarak YÖK ve İçişleri Bakanlığı ile ilişkilendirilmiştir.

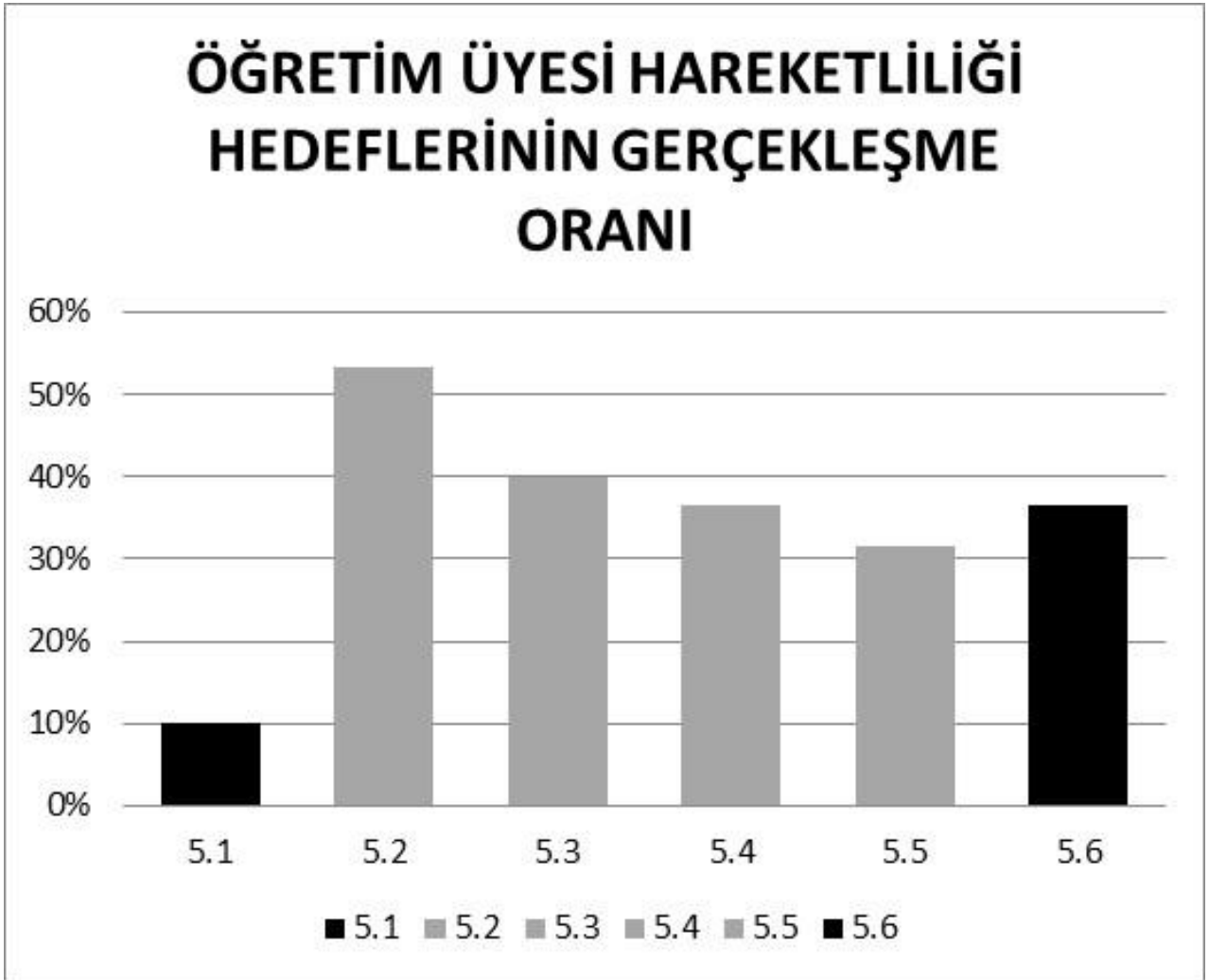
Şekil 13. Öğretim Üyesi Hareketliliği konusunda kurum/kuruluşlara göre sorumluluk dağılımı

Öğretim Üyesi Hareketliliği teması bağlamında gerçekleşme **Şekil 14'de** de gösterildiği gibi genel olarak %35 düzeyinde olarak algılanmaktadır. Kısa Vadeli eylem/etkinliğin gerçekleşme oranı ise görece olarak bu ortalamanın üstünde olarak değerlendirilmiştir.

Şekil 14. Öğretim Üyesi Hareketliliği teması bağlamında gerçekleşme düzeyi

Öğretim Üyesi Hareketliliği teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin olarak gerçekleştirme düzeyleri ise **Şekil 15’de** gösterilmiştir. Kısa Vadeli eylem/etkinliklerden “Mevlana ve Farabi programlarının daha aktif hale gelmesi için çalışmalar yapılması” konusunun gerçekleştirme oranı %55 gibi bir değer olarak algılanmış ve bu konuda önemli adımlar atılmış olduğu saptanmıştır. Orta Vadeli eylem/etkinliklerden “Yurtdışından öğretim üyesi davetinin bütün süreçleri ile iyileştirilmesi” konusunda da gerçekleştirme düzeyi %50’ler mertebesinde algılanmaktadır.

Şekil 15. Öğretim Üyesi Hareketliliği teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin gerçekleştirme düzeyleri

Öğretim Üyesi Hareketliliği teması bağlamında algılanan düşük gerçekleşme düzeyini giderici eylem/etkinlik önerileri ise **Tablo 8’de** listelenmiştir.

TABLO 8. Öğretim Üyesi Hareketliliği konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ilişkin yapıcı tedbir önerileri

5.1	Vakıf üniversitesindeki araştırma görevlilerine de devlet tarafından burs verilerek gerekli hukuki altyapı sağlanmalı
5.1	Vakıf ve Devlet üniversitelerinin kendi istihdamını sağlayacak şekilde yurtdışına gönderilen öğrencilerin dönüşlerini teşvik etmesi ve bütün engellerin ortadan kaldırılması
5.1	YÖK'ten vakıf üniversitelerinde zorunlu hizmet yapılabilmesi için mevzuat değişikliği talebi
5.3	Öğretim elemanlarının yurtdışıyla ilişkilerinin geliştirecek bürokratik problemlerin azaltılarak, teşvikin artırılması
5.4	Ortak proje çağrılılarıyla kısa süreli uluslararası öğretim üyelerine yönelik cazibe merkezi oluşturulması
5.5	Devlet üniversiteleri konuya etkin bir şekilde önem vermeli
5.5	Mevzuata tabi kılınarak pozisyonun belirlenmesi
5.5	Yurtdışındaki başarılı akademisyenlerin ülkeye dönüşünü sağlamak üzere devlet teşviği sağlanmalı
5.6	Devlet üniversiteleri bu konudaki ödeneklerini arttırmalı
5.6	Sürecin kolaylaştırılması adına bürokratik işlemlerin tek elde toplanması, bunun için kurum oluşturulması

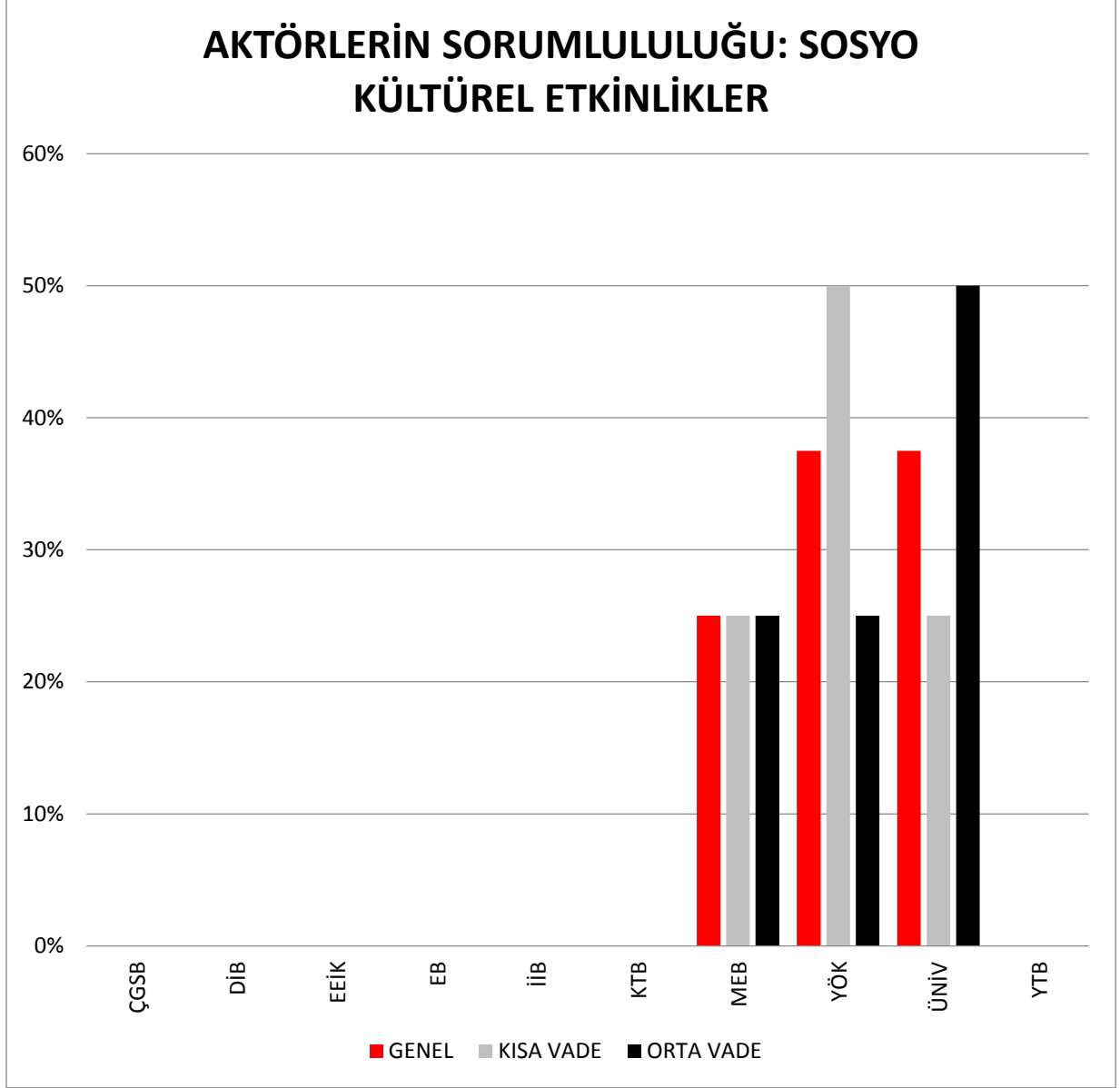
6. SOSYO KÜLTÜREL ETKİNLİKLER

Sosyo Kültürel Etkinlikler konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlara ilişkin yapılan saptamalar **TABLO 11** ve **Şekil 16'da** özetlenmiştir.

TABLO 11. Sosyo Kültürel Etkinlikler konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

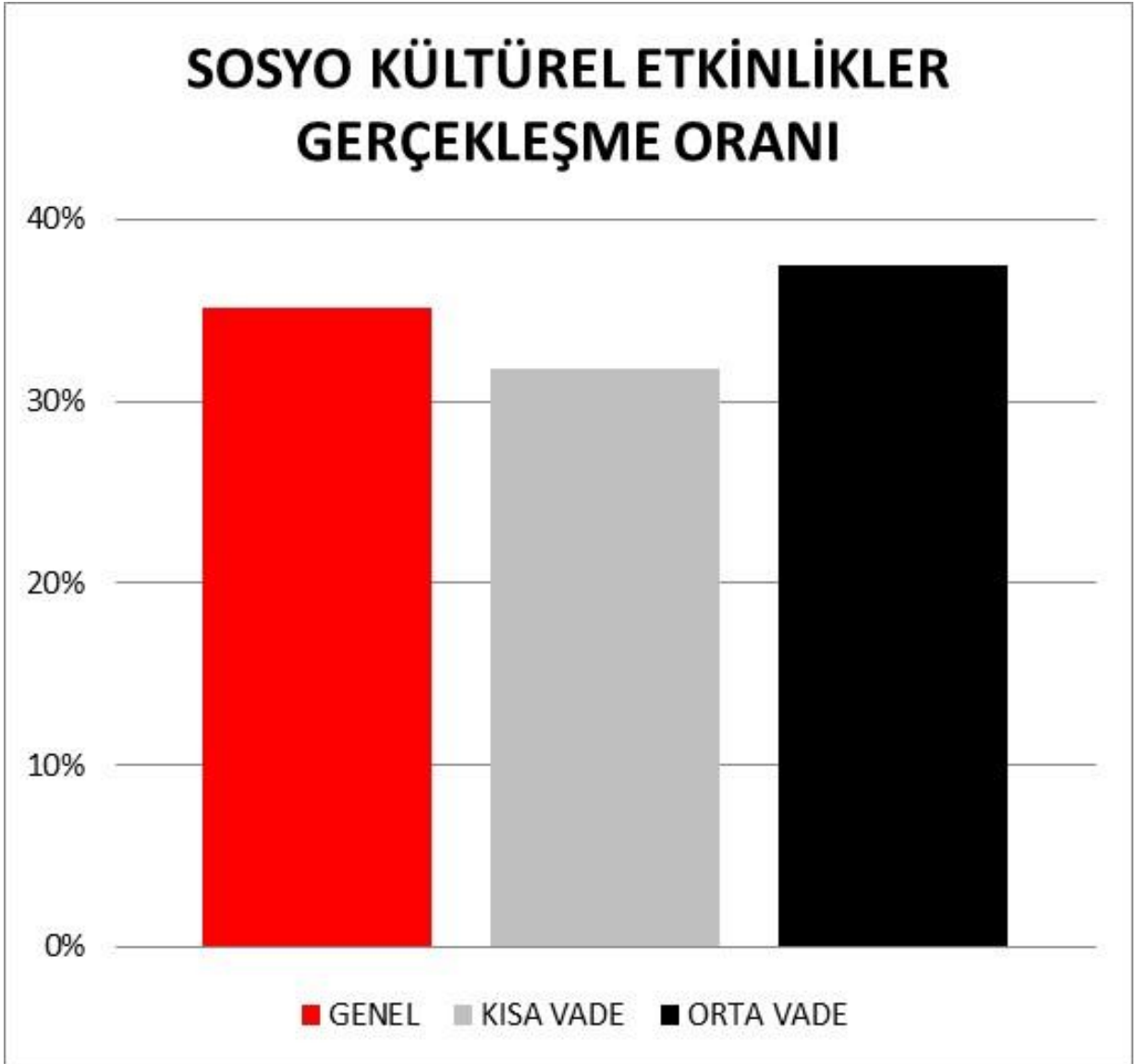
SIRA NO.	EYLEM/ETKİNLİK	VADE	AKTÖRLER										
			ÇGSB	DİB	EEİK	EB	İİB	KTB	MEB	YÖK	ÜNİV	YTB	
6.1	Aktif bir kampus yaşamının kurulabilmesi için öğrenci kulüpleri, mentor öğrenciler ve dost (ev sahibi) aileler ile etkileşimin artırılması	O										X	
6.2	Uluslararasılaşmanın üniversite düzeyinde içselleştirilmesi ve kurum kültürü haline getirilmesi	O										X	
6.3	Üniversitelerde öğrencilere idari konular başta olmak üzere danışmanlık hizmeti verecek uluslararası öğrencilerden sorumlu bir birimin kurulması	K									X	X	
6.4	Yabancı öğrencilere Türkçe eğitiminin verilebilmesi için üniversitelerde "Türkçe Dil Eğitim" merkezleri kurulması, Türkçe yeterlilik sertifikalarının çeşitli kanallardan verilebilmesi	O								X	X		
6.5	YÖK'le koordineli MEB'in sosyal tesislerinin uluslararası öğrencilere açılması	K								X	X		

Görüldüğü gibi eylem/etkinlikler kısmen kısa vadeli kısmen de orta vadeli olup sorumluluk olarak YÖK, Yükseköğretim Kurumları ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında paylaştırılmıştır.

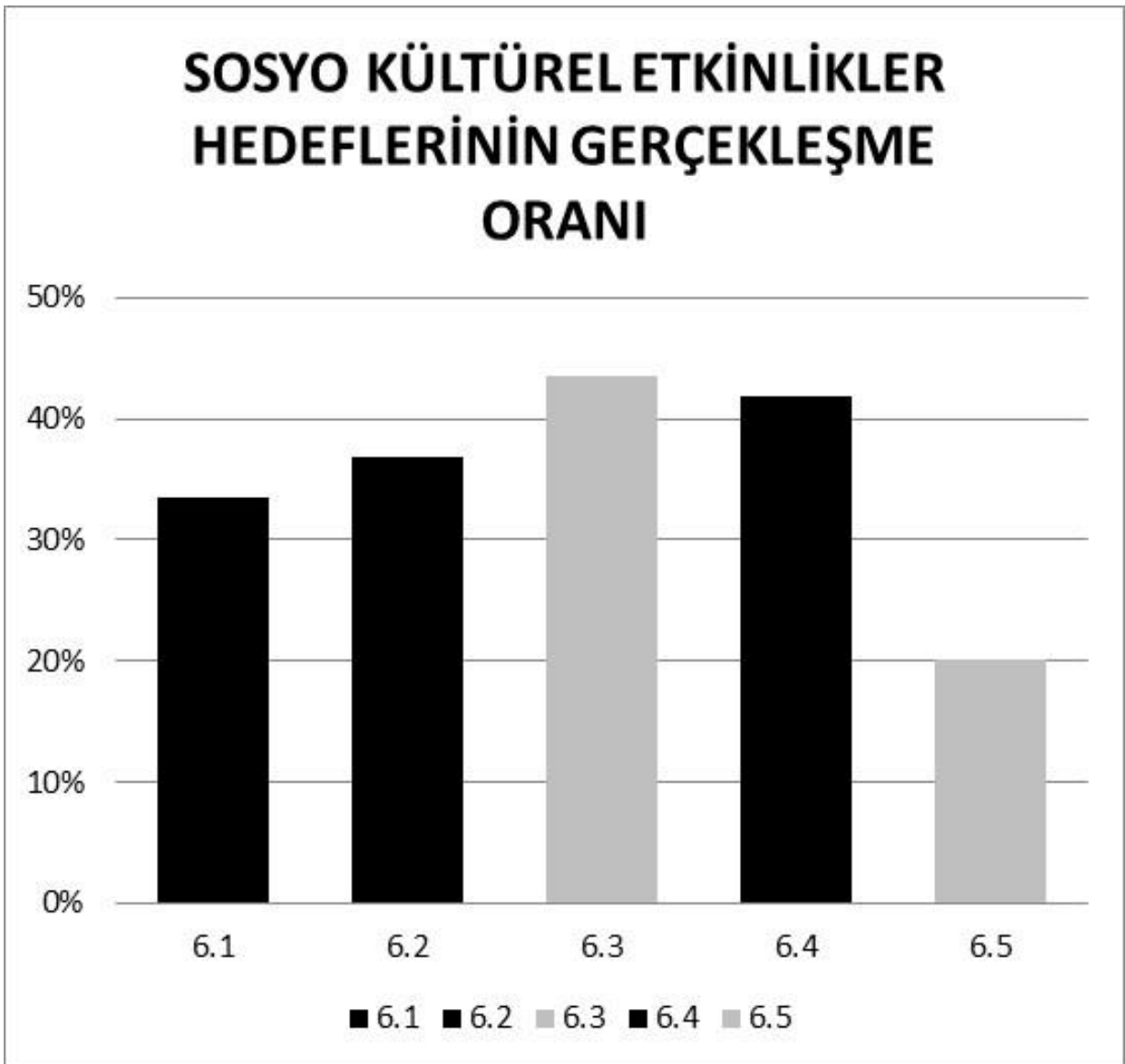
Şekil 16. Sosyo Kültürel Etkinlikler konusunda kurum/kuruluşlara göre sorumluluk dağılımı

Sosyo Kültürel Etkinlikler teması bağlamında gerçekleştirme **Şekil 17’de** de gösterildiği gibi genel olarak %35 düzeyinde olarak algılanmaktadır. Kısa Vadeli eylem/etkinliğin gerçekleştirme oranı ise görece olarak bu ortalamanın biraz altında olacak şekilde değerlendirilmiştir.

Şekil 17. Sosyo Kültürel Etkinlikler teması bağlamında gerçekleştirme düzeyi

Sosyo Kültürel Etkinlikler teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin olarak gerçekleştirme düzeyleri ise **Şekil 18’de** gösterilmiştir. Kısa Vadeli eylem/etkinliklerden “Üniversitelerde öğrencilere idari konular başta olmak üzere danışmanlık hizmeti verecek uluslararası öğrencilerden sorumlu bir birimin kurulması” ile Orta Vadeli eylem/etkinliklerden “Yabancı öğrencilere Türkçe eğitiminin verilebilmesi için üniversitelerde ‘Türkçe Dil Eğitim’ merkezleri kurulması, Türkçe yeterlilik sertifikalarının çeşitli kanallardan verilebilmesi” konusunda gerçekleştirme düzeyi bu tema için ortalamanın üstünde %45’ler düzeyinde olacak şekilde değerlendirilmiştir.

Şekil 18. Sosyo Kültürel Etkinlikler teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin gerçekleştirme düzeyleri

Sosyo Kültürel Etkinlikler teması bağlamında algılanan düşük gerçekleşme düzeyini giderici eylem/etkinlik önerileri ise **Tablo 12’de** listelenmiştir.

TABLO 12. Sosyo Kültürel Etkinlikler konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ilişkin yapıcı tedbir önerileri

6.1	Ev arkadaşlığı ile ailelerin etkileşiminin artırılması
6.1	Üniversitelerde özellikle devlet üniversitelerinde Kariyer Merkezi gibi birimlerin elindeki imkanlarının arttırılması. Hem bu bilinç kazandırılmalı hem de yeterli bütçe sağlanmalı
6.1	Yabancı öğrencilerin üniversitede temsilinin teşvik edilmesi
6.2	Uluslararasılaşmanın, kurumun tüm yönetim ve akademik kademelerinde bir kültür haline getirilmesi
6.2	YÖK stratejik planlarını yazıp bunu uluslararasılaşma alanında yapıp bunu ayrıca uygulamalı
6.3	Uluslararası öğrenci dekanlığı benzeri bir birim kurulması
6.4	TÖMER ve Yunus Emre Enstitüsü ve benzeri kurumların yaygınlaştırılması
6.4	İç kaliteyi arttırmaya yönelik önlemler alınması
6.5	Sosyal tesislerin tanınırlığının artırılması
6.5	Taleplerin YÖK vasıtasıyla MEB e bildirilmesi ile ve buna paralel olarak MEB'e ait tesisler üniversitelerin talebi üzerine açık hale getirmeli
6.5	Ücret uygulaması konusunda avantaj sağlanması

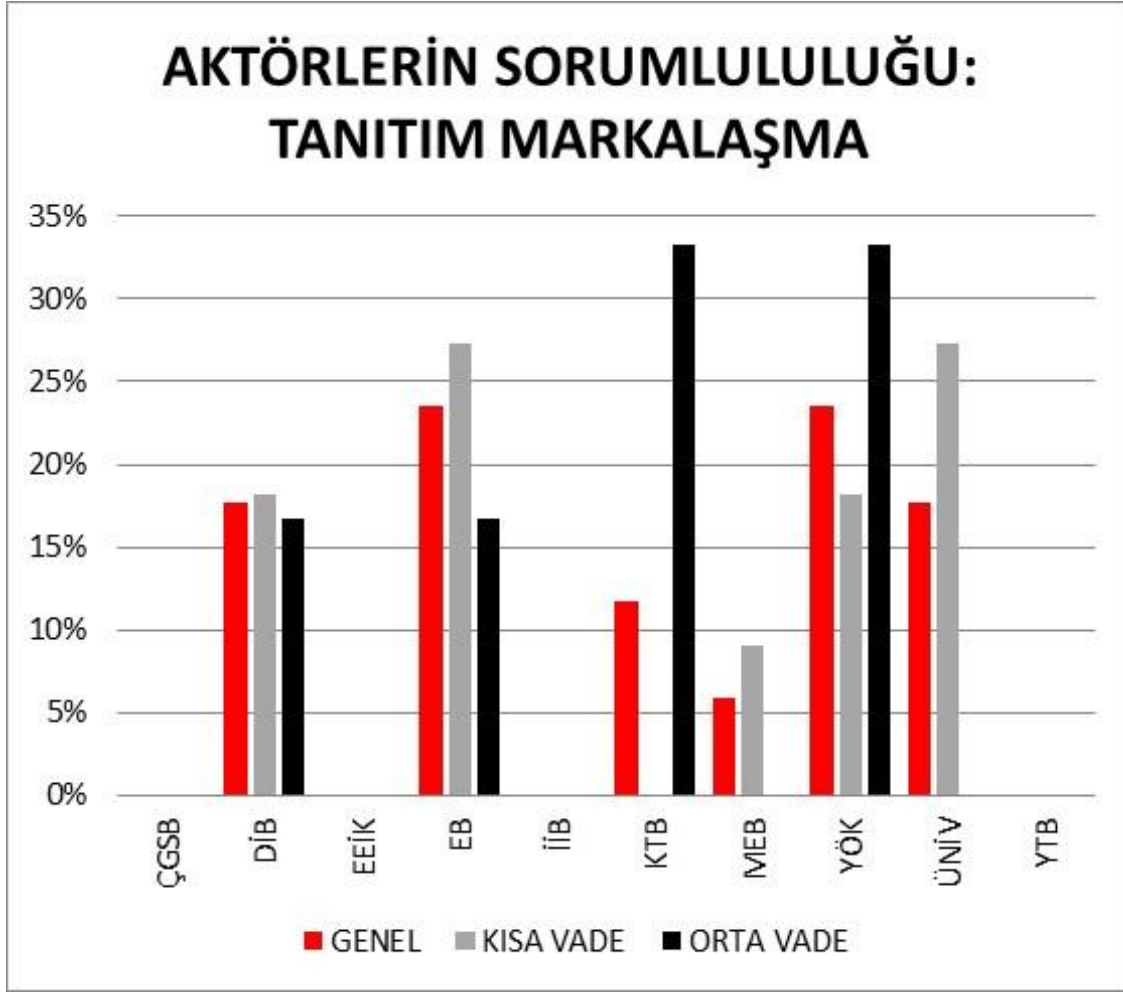
7. TANITIM VE MARKALAŞMA

Tanıtım ve Markalaşma konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlara ilişkin yapılan saptamalar **TABLO 13** ve **Şekil 19'da** özetlenmiştir.

TABLO 13. Tanıtım ve Markalaşma konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ve sorumlu kurum/kuruluşlar

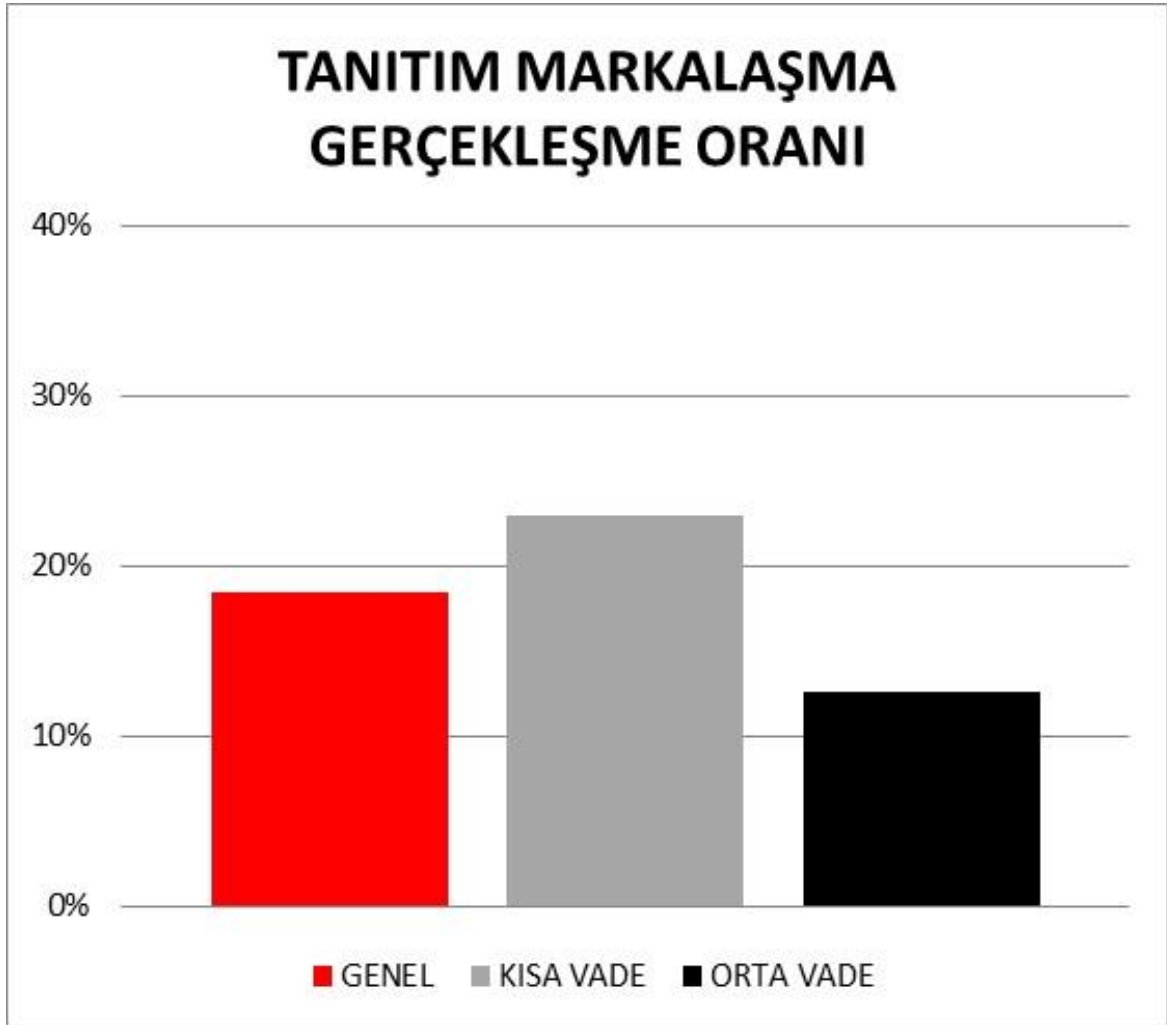
SIRA NO.	EYLEM/ETKİNLİK	VADE	AKTÖRLER										
			ÇGSB	DİB	EEİK	EB	iİB	KTB	MEB	YÖK	ÜNİV	YTB	
7.1	EXPO Fuarlarında yükseköğretimin yer alması	K		X		X					X		
7.2	Kültür Bakanlığı'nca üniversitelere tanıtım filmleri için arşiv ve görsel altyapı desteği verilmesi	K							X				
7.3	Türkiye'nin ihraç ettiği filmlerde Türk eğitim sisteminin tanıtımı için teşviklerin artırılması	K				X					X		
7.4	Türkiye'nin Avrupa'da üniversite öğrencisi olma üzerine çekilecek bir viral film ile tanıtılması	K		X					X		X		
7.5	Türk eğitim sektörünün tanıtımında coğrafi havzalara göre politikalar belirlenmesi	O		X		X						X	
7.6	Orta öğretim sitemlerinin anlatıldığı bir web sitesinin kurulması ve bu konuda uluslararası ofis çalışanlara eğitim verilmesi	K								X		X	
7.7	Pazarlara/bölgelere yönelik tanıtım stratejileri geliştirilmesi ve uygun eylem planları oluşturması	O				X					X	X	

Görüldüğü gibi eylem/etkinlikler çoğunlukla kısa vadeli olup sorumluluk konu özelliği nedeni ile hemen tüm aktörlerce üstlenilecek şekilde dağılmıştır.

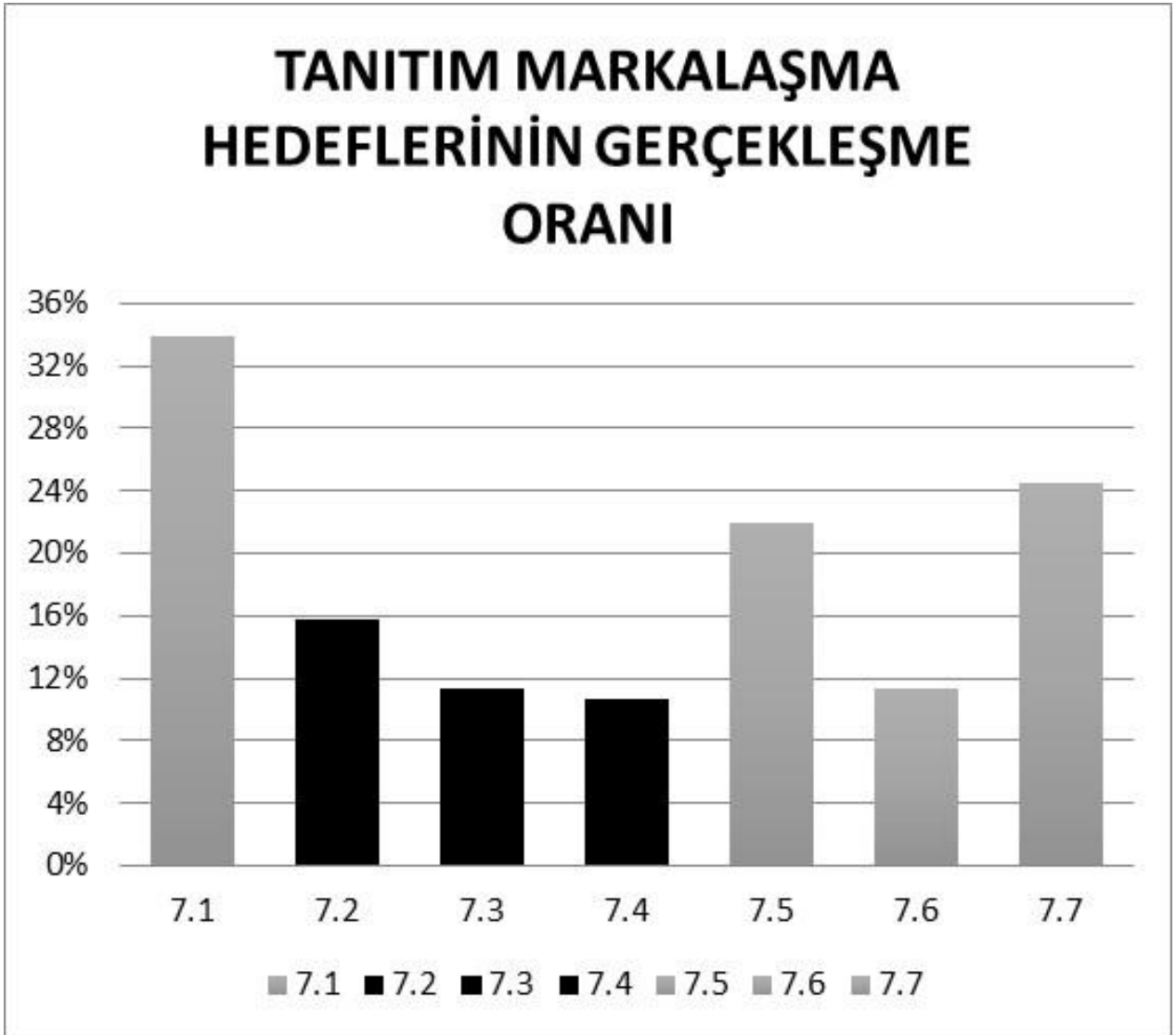
Şekil 19. Tanıtım ve Markalaşma konusunda kurum/kuruluşlara göre sorumluluk dağılımı

Tanıtım ve Markalaşma teması bağlamında gerçekleşme **şekil 20’de** de gösterildiği gibi genel olarak %20 düzeyinde olacak şekilde algılanmaktadır. Kısa Vadeli eylem/etkinliğin gerçekleşme oranı ise görece olarak bu ortalamanın biraz üstünde olacak şekilde değerlendirilmiştir.

şekil 20. Tanıtım ve Markalaşma teması bağlamında gerçekleşme düzeyi

Tanıtım ve Markalaşma teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin olarak gerçekleştirme düzeyleri ise **Şekil 21’de** gösterilmiştir. Kısa Vadeli eylem/etkinliklerden “EXPO Fuarlarında yükseköğretimin yer alması” konusunda gerçekleştirme düzeyi bu tema için ortalamanın üstünde %35’ler düzeyinde olacak şekilde değerlendirilmiştir.

Şekil 21. Tanıtım ve Markalaşma teması altında yer alan eylem/etkinlerden öne çıkanlara ilişkin gerçekleştirme düzeyleri

Tanıtım ve Markalaşma teması bağlamında algılanan düşük gerçekleşme düzeyini giderici eylem/etkinlik önerileri ise **Tablo 14'te** listelenmiştir.

TABLO 14. Tanıtım ve Markalaşma konusunda öne çıkan eylemler/etkinlikler ilişkin yapıcı tedbir önerileri

7.1	T.C Ekonomi Bakanlığının desteği yetersiz, teşvik eder hale getirilmeli
7.2	Kültür Bakanlığı tarafından kurumlara direkt tanıtımlar düzenlenmesi
7.2	Arşivlerin EEİK'in erişimine açılması
7.2	Databank oluşturulması ve bilgi verilmesi
7.2	Kültür ve Turizm Bakanlığının Yükseköğretim Kurulu aracılığıyla Türkiye Yükseköğretim sistemini tanıtıcı nitelikte bir video çekmesi amacıyla arşivini açması için bürokratik engellerin kaldırılması
7.2	Kültür Bakanlığı bütün arşivlerini ücretsiz bir şekilde herkese karşı açmalı
7.2	Kültür Bakanlığı tarafından proje çağrısı açılmalı. Yaratıcı Avrupa programına katılımın acil sağlanması
7.2	Kültür Bakanlığı tarafından Üniversitelerin, DEİK gibi çatı bir kuruluş koordinasyonunda, görsel ve tanıtıcı dökümanlarla desteklenmesi
7.2	Üniversiteler Kültür Bakanlığı veri tabanından yararlanmalı
7.3	Öğrenci tezlerinin, öğrenci hayatlarını endeksle güdümlenmiş konulardan seçilmesi
7.3	Bütçe ve kalifiye eleman atanmalı. Filmlerin içerisinde eğitim sistemini tanıyacak bir aktarım olmalı. Ayrıca Ekonomi Bakanlığı vergi teşviği yapmalı
7.3	Kültür Bakanlığı'nın film ve dizi teşviklerinde Türkiye eğitim sistemini tanıyan teşvik kalemi oluşturulması
7.3	Prodüksiyon şirketlerine ekonomik teşvik sağlanmalı
7.3	Türk filmlerinde dünyaya mal olmuş ünlülerin rol aldığı ve reputasyonu yüksek bazı eğitim kurumlarının mekan olarak kullanıldığı filmlerin yapılması
7.4	Bu eylem için önemli bir bütçe ayrılmalı ve bu eylem için kalifiye personel sağlanmalı
7.4	Ödüllü bir film yarışması düzenlenmesi
7.4	Avrupada yayımlanan Türk dizilerine, Bakanlıklar (Turizm, Spor, Kültür) yapılan tanıtım filmlerine viral eklenmeli
7.4	EEİK'in viral video projesi hazırlayıp ilgili kurumlara sunması
7.4	Ekonomi Bakanlığının destek kalemleri içerisinde Türkiye'de eğitim temalı üniversiteler tarafından çekilen filmlerle ilgili teşviklerin eklenmesi
7.5	Çok paydaşlı bir yapıyla spesifik alan çalışması
7.5	İl veya bölge üniversite platformlarının kurulmasının teşviki
7.5	Tanıtımın yapılacağı ülkelerin kültürel değerlerinin kullanılması
7.5	Üniversite rektörlerinden oluşan bölgesel üniversite ağlarının kurulması. (Matrise MEB'in eklenmesi)
7.6	Eurodice'in aktif kullanımının teşvik edilmesi
7.6	Eğitim müşavirlerinin desteğiyle Türkiye için NARIC gibi bir websitesi oluşturulmalıdır

7.6	Uluslararası öğrenci temininde öncü üniversitelerin platform oluşturarak bilgi paylaşımı yapması
7.6	Bazı ülkelerde uygulanan, WES ve Nuffic gibi akreditasyon ve denklik sistemini kolaylaştırıcı kurumsal yapıların oluşturulması
7.6	Denklik standartlarının ülkelere göre belirlenip süreçlerin hızlandırılması
7.6	Milli Eğitim Bakanlığı indeks oluşturup bunu sıralamalıdır. Yüksek öğretim kurulu ile ortak bir şekilde bu işlemi yürütmeli.
7.6	Spesifik alan çalışması sonrası uygun stratejilerin geliştirilmesi
7.6	Web sitesinin kurulması adına öncelikle bir platform kurulması. İş birliğini artırıcı çalışmaların bölgesel bazlı yapılması
7.7	Hedef seçilen bölgelerde ulusal temsilcilik açılması
7.7	Ülkelerin yetişmiş insan ihtiyacı analizlerinin yapılarak, üniversitelerimizin buna göre yönlendirilmesi

SONUÇ

Ülke ekonomisinin gelişebilmesinde mal ve teknoloji üretiminin tuttuğu yer yadsınamaz düzeydedir; fakat Türkiye'nin rakibi seviyesindeki ülkelere bakılacak olursa rekabette avantaj sağlayabilmek için farklılık yaratmak dikkatleri çekmenin önemli köşe taşlarından biri sayılabilmektedir. Bu amaçla Türkiye'nin de 2023 hedefleri doğrultusunda uluslararası öğrencilerin getireceği kültürel çeşitliliğe, ekonomik katkıya ve uzun dönemli bakıldığında diplomatik faydaya ihtiyacı olduğu katıyetle kabul edilmesi gereken gerçeklerdendir. Gelişmiş ülkelerin mal üretimi bazında, fayda maliyet grafiklerinin gösterdiği üzere, işgücünü hizmet sektörüne kaydırarak mal üretimini, nazaran ucuz olması dolayısıyla dış ülkelerde yapıyor olması, Türkiye açısından örnek alınabilecek davranışlardan biri olmalıdır. Bu sebeple Türkiye'nin turizm gibi önemli bir hizmet sektöründeki başarısının eğitim için de bir seferberlik uygulanarak hayata geçirilmesi önem taşımaktadır.

Bu konular etrafında daha önceki çalıştaylarda ortaya konan eylemlerin, görevlendirilen aktörler tarafından hangi oranlarda hayata geçirildiği sorusuna cevap almak üzere 7 oturum başlığı belirlenmiştir. Burada tespit edilen durumun konuyla alakalı tüm kurum ve kuruluşlara iletilmesi, Türkiye yükseköğretim sisteminin uluslararasılaşması için önemli adımların belirtilmiş olması dolayısıyla büyük öneme haizdir. Tüm paydaşların bu konuda ivedilikle sürece dahil olması, üzerilerine düşen ve raporda ortaya konan eksiklerin ve ihtiyaçların giderilmesinde aktif rol oynaması ile eğitim sektöründe Türkiye gün geçtikçe daha fazla yol alacak ve değer yaratacaktır.